

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ**

Саламанюк Арсен Вікторович

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ / ORGANIZING OF
ACCOUNTING IN THE CONDITIONS OF GLOBAL
TECHNOLOGIES DEVELOPMENT**

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування

Освітньо-наукова програма – Міжнародний облік

Кваліфікаційна робота

Студент групи ОМОм-21
Саламанюк А.В.

Науковий керівник
к.е.н., доцент Фаріон В. Я.

Кваліфікаційну роботу допущено до захисту:

« ____ » _____ 2025 р.

Завідувач кафедри
д.е.н., професор
Задорожний З.-М. В. _____

ТЕРНОПІЛЬ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	6
1.1. Еволюція організації обліку в контексті глобалізаційних процесів	6
1.2. Сучасні підходи до побудови системи обліку в цифровій економіці	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	25
2.1. Стан впровадження цифрових технологій у бухгалтерську діяльність	25
2.2. Вплив цифровізації на організацію обліку підприємства	32
2.3. Перспективи використання цифрових технологій в оподаткуванні підприємств	38
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	45
3.1. Інтеграція блокчейн-технологій в облікову систему.....	45
3.2. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України	53
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. Динамічний розвиток глобальних технологій суттєво впливає на трансформацію як суспільних процесів, так і економічної діяльності підприємств. Формування цифрової економіки закономірно спричиняє зміни в організації облікових систем. В умовах розвитку цифрової епохи спостерігається активне впровадження цифрових інструментів у структуру інформаційного забезпечення, що свідчить про процес цифровізації. Інноваційні технології змінюють підходи до побудови та функціонування інформаційних систем підприємств, що, у свою чергу, вимагає переосмислення традиційних методів бухгалтерського обліку. Це обумовлює потребу у розробці нових методологічних засад, здатних забезпечити ефективне функціонування облікової системи в умовах цифрового середовища.

Крім того, стрімке впровадження таких технологій, як блокчейн та хмарні технології, відкриває нові можливості для підвищення прозорості, безпеки та оперативності облікових процесів, але водночас ставить перед підприємствами низку викликів, пов'язаних із законодавчим регулюванням, кібербезпекою та цифровою компетентністю персоналу. Врахування цих аспектів є надзвичайно важливим для налагодження стійкої системи обліку, яка відповідатиме сучасним вимогам і сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств на глобальному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вчених, що досліджували питання організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій слід виділити: Багрій К., Бурашнікова О., Герасименко Ю., Кононенко Л., Кравченко І., Лемішовську О., Пелех У., Пуцентейло П., Муравського В., Савченко Р., Тенюх З., Шиш А., Шеверя Я., Юрченко О., тощо. Однак, низький рівень впровадження глобальних технологій у методику бухгалтерського обліку зумовлений недостатньою кількістю наукових досліджень у цьому напрямі. Більшість досліджень зосереджена на аналізі функціоналу відомих облікових програм, без належного висвітлення питань подальшої модернізації чи розробки нових підходів. Окрім цього, в

дослідженнях недостатньо враховується роль сучасних глобальних технологій у процесах обробки та передавання облікової інформації.

Мета роботи є теоретичне визначення та обґрунтування підходів до організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій.

Для досягнення вище відміченої мети необхідне вирішення наступних завдань:

- дослідити етапи еволюції організації бухгалтерського обліку в умовах глобалізаційних змін та трансформації економічного середовища;
- проаналізувати сучасні підходи до побудови систем обліку в умовах цифрової економіки;
- оцінити рівень впровадження цифрових технологій у бухгалтерську практику суб'єктів господарювання;
- визначити основні напрямки впливу цифровізації на організацію облікових процесів на підприємствах;
- розглянути можливості та перспективи застосування цифрових технологій в оподаткуванні підприємств;
- дослідити потенціал і механізми інтеграції блокчейн-технологій у систему бухгалтерського обліку;
- проаналізувати особливості та проблеми впровадження хмарних технологій в облікову систему підприємств України.

Об'єктом дослідження є система організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій.

Предметом дослідження є методичні, організаційні та технічні аспекти впровадження сучасних цифрових технологій у систему бухгалтерського обліку підприємств.

Методи дослідження. Для написання кваліфікаційної роботи було використано комплекс методів дослідження, що забезпечують всебічний аналіз обраної теми. Серед них: аналіз та синтез наукової літератури і нормативних документів, що дозволив визначити теоретичні основи організації обліку в умовах цифровізації та розвитку глобальних технологій; порівняльний метод,

завдяки якому здійснено зіставлення традиційних та сучасних підходів до обліку з урахуванням впровадження інноваційних цифрових рішень; інформаційно-аналітичний метод для оцінки стану використання цифрових технологій в організації обліку; метод експертних оцінок для дослідження думок вчених щодо інтеграції блокчейн та хмарних технологій в облік.

Інформаційною базою дослідження служать наукові статті та монографії провідних вітчизняних і зарубіжних авторів у галузі організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій; законодавчі та нормативні акти України, що регламентують ведення бухгалтерського обліку, оподаткування та використання інформаційних технологій; Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS), а також практичні дані ПП «Новатор-плюс»

Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному дослідженні теоретичних та практичних аспектів організації обліку в умовах розвитку цифрових технологій. Запропоновано удосконалені підходи до впровадження блокчейн та хмарних технологій у облікові процеси, що сприяють підвищенню ефективності та безпеки організації обліку на підприємстві.

Практичне значення. Отримані результати можуть бути використані для розробки рекомендацій з удосконалення облікової політики підприємств, підвищення ефективності використання цифрових технологій у бухгалтерії та оподаткуванні. Розроблені підходи сприятимуть адаптації вітчизняних підприємств до міжнародних стандартів, підвищенню прозорості та безпеки облікових процесів, а також сприятимуть формуванню сприятливих умов для впровадження інновацій у сфері обліку.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези у збірнику наукових праць студентів кафедри обліку і оподаткування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 59 найменувань Основний текст викладено на 62 сторінках, робота містить 9 рисунків та 6 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Еволюція організації обліку в контексті глобалізаційних процесів

Стрімкий розвиток глобальних технологій істотно впливає на трансформацію різних сфер суспільного життя та економічної діяльності суб'єктів господарювання. Активне формування цифрової економіки природно веде до змін в організаційних підходах до побудови системи обліку. У сучасних умовах дедалі частіше відбувається інтеграція цифрових інструментів у структуру інформаційного забезпечення, що є проявом цифровізації.

Глобальні технології кардинально змінюють логіку функціонування інформаційних систем на підприємствах, що обумовлює необхідність перегляду методів ведення обліку. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні нових методологічних підходів до організації облікового процесу, які б відповідали реаліям цифрового середовища.

Як відмічають Лемішовська О. та Лінинська В., «глобальна автоматизація процесів управління діяльністю суб'єктів господарювання з застосуванням сучасних цифрових технологій та їх застосування бухгалтерській та аналітичній діяльності реально покращують якість багатьох процесів, посилюють безпеку та підвищують результативність роботи підприємств» [1].

Зважаючи на це відмітимо, що значення інформації у діяльності суб'єкта господарювання з кожним роком зростає. Практика бухгалтерського обліку зазнає змін через впровадження новітніх технологій, а традиційні методи організації бухгалтерського процесу стають все менш ефективними.

Еволюція організації бухгалтерського обліку в умовах розвитку глобальних технологій пов'язана з постійним ускладненням теоретичних та практичних аспектів обліку, а також з формуванням показників звітності. Згідно зі звітом компанії «Sage», одного з лідерів на ринку хмарних рішень для

управління, «показує, що близько 90 % бухгалтерів вважають, що бухгалтерський облік зазнає культурного зсуву, який більше схиляється від людини до технологій й цей культурний зсув пояснюється багатьма факторами, включаючи зміну поколінь та щораз нових вимог клієнтів» [2].

Необхідно зазначити, що пандемія Covid-19, введення воєнного стану в Україні, стали каталізатором процесів цифровізації. Зміни, з якими зіткнулася система обліку, стали значно швидшими, ніж очікувалося.

Як відмічає Багрій К. Л., «відновлення бізнесу, після останніх років періодичних обмежень, дуже реальна перспектива банкрутства цілих секторів економіки, зростання цін на енергоносії, зниження купівельної спроможності населення, життя з Covid, соціальна криза та повномасштабна війна в Україні з подальшими наслідками для економіки всієї країни – все це призвело до необхідності негайного детального вивчення питань оптимізації та вдосконалення багатьох процесів управління, включаючи бухгалтерський облік» [3, с. 34].

Слід також відмітити, що у питання організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій є об'єктом дослідження багатьох науковців.

Так, Єршова О. та Одноволик В. «виділяють низку комп'ютерних програм і сервісів, а також тенденції ринку відповідних програмних продуктів та окреслюють три групи відповідного програмного забезпечення українського виробництва, які присутні на вітчизняному ринку» [4].

Кравченко І. у своїй праці висвітлює можливості «цілісного застосування цифрових технологій у сферах аналітики, бухгалтерського обліку, аудиту та статистики, що зумовлено трансформацією економічної парадигми в контексті сучасного техноглобалізму» [5].

Водночас Яструбський М. Я. досліджує сучасний стан системи обліку в контексті впровадження інформаційних технологій, виокремлює ключові риси та напрями розвитку облікової сфери в умовах цифрової економіки, а також аргументовано підкреслює потребу у формуванні нової цифрової парадигми обліку [6].

Зважаючи на це відмітимо, що використання інформаційних технологій на практиці спричинило глибокі трансформації у всіх сферах діяльності, чітко позначивши тенденцію до інтеграції бухгалтерського обліку з іншими управлінськими напрямками. Потреба упровадження відповідного інструментарію у професійну сферу зумовлена тим, що саме бухгалтерська система забезпечує основну частину процесів зі збору, обробки та передачі техніко-економічної інформації для управлінських потреб. Цифровізація облікових процесів вимагає масштабної модернізації інформаційної інфраструктури суб'єкта господарювання, а також залучення фахівців FinTech-компаній, які мають глибокі знання у сфері бухгалтерського обліку.

З огляду на безперервний розвиток глобальних технологій, виникає враження, ніби за кілька місяців суб'єкти підприємництва зробили стрибок на десятиліття вперед. У цьому контексті важливо усвідомити роль бухгалтерів у зміцненні фінансової стійкості суб'єкта господарювання та сприянні стратегічному розвитку бізнесу з орієнтацією на довготривалі перспективи. Ключовими аспектами виступають ефективне впровадження сучасних глобальних технологій, грамотний підхід до добору персоналу «та створення команди майбутнього» [3].

Зважаючи на це, на рисунку 1.1. представлено згруповані ключові тенденції розвитку організації бухгалтерського обліку в умовах глобальних технологій.

Із рисунку можна зробити висновок, що трансформація традиційного підходу до організації праці стала результатом технологічного прогресу, який дозволив багатьом спеціалістам виконувати робочі обов'язки без прив'язки до офісу. Бухгалтерська професія – одна з тих, де віддалена робота реалізується найпростіше, і дедалі більше фахівців цієї галузі вже використовують таку можливість завдяки впровадженню хмарних технологій. Таке програмне забезпечення дає змогу співробітникам ефективно працювати незалежно від фізичного розташування, і, найімовірніше, ця тенденція збережеться у майбутньому.

Рис. 1.1. Тенденції розвитку організації бухгалтерського обліку в умовах глобальних технологій

«Робота з дому», як відмічає Багрій К. Л. має низку переваг: це і зручність для персоналу, і зниження експлуатаційних витрат для компаній [3]. Водночас, для успішного функціонування такої моделі необхідно впроваджувати відповідні технологічні рішення – зокрема, хмарні облікові системи, інструменти для онлайн-комунікації, а також надійні платформи для зберігання й обміну даними [3].

Бухгалтерські фірми, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними, мають розглядати впровадження гнучкої політики щодо віддаленої праці. При цьому варто враховувати, що підхід до організації роботи повинен бути індивідуалізованим: різні працівники мають власні уподобання та умови, що впливають на їхню продуктивність. І якщо традиційні облікові служби переважно дотримуються формату очної присутності, сучасним суб'єктам господарювання варто створювати гнучке середовище, яке би поєднувало можливості віддаленої та офісної роботи — за умови наявності відповідних цифрових інструментів.

Слід також відмітити, що використання інформаційних платформ, сервісів для відеоконференцій і месенджерів сприяє ефективній комунікації та забезпечує скоординованість дій усіх учасників процесу. Регулярне й прозоре

спілкування дозволяє знизити рівень спротиву нововведенням, зміцнює довіру в колективі та допомагає працівникам компанії залишатися поінформованими й відчувати підтримку на всіх етапах трансформації.

У рамках розвитку глобальних технологій особливу увагу слід приділяти посиленню системи кібербезпеки, оскільки зростання обсягів фінансової інформації та збільшення кількості онлайн-операцій суттєво підвищують імовірність кібератак і витоку конфіденційних даних.

У зв'язку з цим, як відмічають Кащєна Н. Б. та Нєстерєнко І. В., «для досягнення надійного рівня захисту потрібно впроваджувати багаторівневу автєнтифікацію, застосовувати сучасні криптографічні методи шифрування та використовувати автоматизовані системи виявлення загроз, здатні фіксувати підозрілу активність у режимі реального часу» [7]. Крім того, важливо інтегрувати інструменти штучного інтелекту та машинного навчання для прогнозування потенційних загроз і оперативного реагування на відхилення в системі. Такий комплексний підхід дозволяє істотно знизити ризики несанкціонованого доступу до інформації та забезпечити безперебійну й безпечну роботу інформаційної системи суб'єкта господарювання.

Разом з тим слід відмітити й те, що з огляду на високий рівень конфіденційності фінансової інформації, якою обмінюються бухгалтери та їхні клієнти, навіть незначне порушення у сфері безпеки може спричинити викрадення персональних даних. Тому акцент на захисті даних є критично важливим, адже він дозволяє мінімізувати потенційні ризики та зберегти найцінніший ресурс компаній – інформацію клієнтів.

Слід також відмітити, що із зростанням обсягів даних та їхньою дедалі складнішою структурою, потреба у бухгалтерях, які не лише володіють традиційними навичками обліку, а й здатні ефективно аналізувати та інтерпретувати великі масиви інформації, стає все актуальнішою. У таких умовах суб'єктам господарювання доцільно орієнтуватися на залучення спеціалістів з аналітичним мисленням, знанням інструментів обробки даних та досвідом у сфері data-аналітики. Це дозволяє не лише краще розуміти

фінансову картину компанії, а й приймати стратегічно обґрунтовані рішення на основі комплексного аналізу доступної інформації. Додатково важливо інвестувати в навчання наявного персоналу – адже здатність ефективно працювати з цифровими даними поступово стає базовою вимогою до сучасного бухгалтера.

Таким чином, застосування технологій Big Data у сфері аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва докорінно трансформує підходи до встановлення інвестиційних ризиків. Це дозволяє не лише підвищити точність прогнозів, а й виявити взаємозв'язки між ринковими чинниками, які залишалися поза увагою звичайних аналітичних методів. Обробка великих обсягів даних у режимі реального часу відкриває нові можливості для глибшого розуміння інвестиційної поведінки, виявлення прихованих закономірностей у зміні ринкових тенденцій, а також побудови точних моделей прогнозування, що враховують широкий спектр як макро-, так і мікроекономічних показників. У результаті стає можливим створення інвестиційних стратегій суб'єкта господарювання, які є не лише економічно обґрунтованими, а й гнучкими до швидких змін у його фінансовому стані.

Окрім цього відмітимо, що сучасна бухгалтерська діяльність дедалі більше зміщується у бік аналітики та прогнозування, виходячи далеко за межі традиційного ведення обліку. В умовах цифрової трансформації бізнесу зростає попит на фахівців, які не лише володіють навичками фінансового обліку, але й мають глибокі знання в галузі аналітики даних. Це обумовлено тим, що компанії прагнуть максимально ефективно використовувати наявні дані для прийняття стратегічних рішень.

У минулому більшість функцій бухгалтерії зводилися до обробки транзакцій і базових облікових операцій — приблизно 75 % усієї діяльності. Лише чверть була спрямована на аналітику та консалтинг. Проте, зі зростанням рівня автоматизації, співвідношення змінилося: рутинні процеси передано програмному забезпеченню, а людський ресурс дедалі більше використовується для аналітичного мислення, формування висновків та рекомендацій на основі

даних.

Використання сучасних аналітичних інструментів — таких як SQL, Excel з макросами, Python, Power BI чи R - дозволяє бухгалтерам швидко обробляти великі обсяги даних, виявляти ключові закономірності у фінансовій діяльності та будувати прогнозні моделі. Це, у свою чергу, дає змогу виявляти неефективні витрати, оцінювати рівень ризиків і адаптувати бізнес-стратегії до змін зовнішнього середовища.

Для досягнення таких результатів важливо інвестувати в розвиток персоналу. Бухгалтерські фірми повинні заохочувати навчання своїх співробітників роботі з аналітичними платформами, а також сприяти набуттю ними практичного досвіду в роботі з big data. Такий підхід дозволить створити потужну команду, здатну не лише фіксувати фінансові результати, а й активно впливати на прийняття управлінських рішень, базуючись на точних аналітичних висновках.

З огляду на це, аналіз і прогнозування перестають бути лише додатковою функцією - вони стають основою конкурентної переваги сучасної бухгалтерської фірми.

Слід також відмітити, що щоб зберегти конкурентоспроможність на сучасному ринку, бухгалтерські компанії та внутрішні облікові підрозділи повинні поступово виходити за межі стандартних послуг, пов'язаних лише з обліком і оподаткуванням. Все більшого значення набуває розширення спектра консалтингових послуг, що включають стратегічні рекомендації щодо впровадження новітніх технологій, оптимізації внутрішніх процесів, цифровізації бізнесу, а також налагодження ефективного управління ІТ-ресурсами та персоналом. Таким чином, бухгалтер стає не лише виконавцем технічних функцій, а й активним радником, який сприяє сталому розвитку компанії завдяки глибокому розумінню фінансових і організаційних аспектів її діяльності.

Сучасна тенденція в бухгалтерській сфері все більше тяжіє до аутсорсингової моделі обслуговування, що потребує переосмислення підходів

до формування цінової політики. Оскільки бухгалтерія - це галузь, орієнтована на надання послуг, важливо не просто пропонувати стандартний перелік рішень, а гнучко реагувати на реальні потреби клієнта, формуючи цінність не кількістю, а якістю та релевантністю наданих послуг.

Перехід до віддаленого формату співпраці дозволяє оптимізувати роботу персоналу, знизити витрати на ручне введення даних завдяки автоматизації процесів, а також зменшити кількість ситуацій, коли бухгалтер працює без чіткого узгодження вартості. У зв'язку з цим, актуальним стає впровадження прозорої політики ціноутворення - наприклад, через фіксовані пакети послуг або погодинні тарифи, які зрозумілі клієнтам і дають змогу уникнути непередбачених витрат.

Цінова модель, заснована на встановленій базовій ставці, сприяє довірі між виконавцем і замовником, забезпечує передбачуваність вартості, а також стимулює ефективність роботи самих бухгалтерів. У поєднанні з технологічними рішеннями та автоматизацією це дозволяє досягати вищої продуктивності, підвищуючи прибутковість і конкурентоздатність облікових фірм на ринку.

Щодо технології блокчейн відмітимо, що остання - це інноваційна технологія з децентралізованою архітектурою, що дозволяє здійснювати обмін транзакційною інформацією без участі центрального органу. З технічного погляду, вона функціонує як розподілена база даних, в якій інформація зберігається у вигляді безперервного ланцюга блоків. Кожен блок містить унікальні зашифровані дані, пов'язані з попереднім, а будь-яке редагування інформації можливе лише за згодою більшості учасників мережі, що гарантує її незмінність і захист від підробок.

З функціональної точки зору блокчейн виконує роль цифрового інструмента, що забезпечує високий рівень довіри до достовірності електронних записів. Завдяки механізму консенсусу - узгодженню змін між усіма вузлами мережі - блокчейн гарантує, що транзакції є прозорими, захищеними і не можуть бути змінені «заднім числом».

Це дає користувачам дві ключові переваги:

- по-перше, криптографічний захист, який унеможлиблює несанкціоноване втручання в історію транзакцій;
- по-друге, колективне управління даними, при якому кожен учасник мережі бере участь у перевірці та збереженні цілісності системи.

У контексті організації обліку впровадження блокчейн-технологій має потенціал радикально змінити традиційні підходи до зберігання й перевірки даних. Повна прозорість транзакцій, автоматизований контроль за відповідністю та миттєве підтвердження операцій можуть знизити ризики шахрайства і значно підвищити довіру до облікової інформації.

Бухгалтерські компанії, які прагнуть залишатися на передовій ринку, повинні вже сьогодні враховувати стратегічні наслідки інтеграції блокчейн-рішень у свої процеси. Адже ця технологія може стати рушієм нової епохи у сфері обліку, фінансів та управління даними.

Щодо розвитку блокчейн-технологій Юрченко О.А. та Савченко Р.В. відмічають, що «світ активно досліджує потенціал блокчейну для трансформації бухгалтерського обліку» [8, с. 272].

Так, США, як відмічають науковці, «є однією із передових країн у сфері застосування блокчейну під час здійснення фінансових операцій, а компанія IBM розробила платформу, яка забезпечує повну прозорість та миттєву перевірку фінансових операцій, що дозволяє значно скоротити час на проведення аудиту фінансової звітності та підвищити довіру інвесторів» [8, с. 272].

У Великій Британії також активно досліджується потенціал застосування цієї технології для автоматизації процесів перевірки фінансової звітності. Регуляторні органи країни вивчають можливість впровадження інноваційного підходу, заснованого на блокчейні, що дозволить значно зменшити витрати на аудиторські послуги, а також істотно знизити ймовірність фінансових маніпуляцій і шахрайства.

Естонія, своєю чергою, вже стала прикладом успішного впровадження

блокчейну на державному рівні. Її національний реєстр підприємств функціонує із застосуванням цієї технології, що забезпечує автоматичне оновлення бухгалтерських даних та сприяє більш прозорій і ефективній взаємодії між бізнесом і державними структурами [8].

Для України це відкриває широкі перспективи. Завдяки наявному технічному потенціалу та прагненню до цифровізації, країна може адаптувати найкращі міжнародні практики, запровадивши блокчейн у систему фінансової звітності та державного контролю. Такий крок дозволить не лише зміцнити прозорість і підзвітність у сфері бухгалтерського обліку, а й спростить процеси податкового адміністрування, підвищить ефективність контролю за господарською діяльністю, а також створить привабливе середовище для внутрішніх та зовнішніх інвесторів. У довгостроковій перспективі це може стати важливим кроком у побудові цифрової економіки європейського зразка.

Слід також відмітити, що все більше компаній різного масштабу переходять на використання хмарних технологій, і бухгалтерські служби не залишаються осторонь цієї тенденції. Впровадження хмарних платформ для організації обліку дозволяє суттєво підвищити гнучкість і мобільність роботи з фінансовими даними. Доступ до облікової інформації можливий з будь-якого пристрою, підключеного до Інтернету, що особливо актуально для організацій із розгалуженою мережею офісів або працівниками, які працюють у віддаленому форматі.

Окрім зручного доступу, хмарні сервіси забезпечують ефективну взаємодію між бухгалтерами, керівниками та зовнішніми партнерами. Завдяки функціям спільного редагування та оперативного обміну файлами, усі учасники процесу мають можливість працювати з актуальними даними в режимі реального часу. Це значно знижує ризик помилок через застарілу інформацію та оптимізує робочі процеси, заощаджуючи час і ресурси компанії.

Окрім цього, хмарні технології часто мають вбудовані функції автоматичного резервного копіювання, високого рівня захисту даних і можливості масштабування, що робить їх надзвичайно привабливими як для

малих підприємств, так і для великих корпорацій. Саме тому перехід на хмарні системи організації обліку поступово стає звичним для компаній.

Щодо онлайн-маркетингу відмітимо, що у зв'язку з тим, що все більше компаній активно використовують Інтернет, то аутсорсингові бухгалтерські фірми повинні адаптувати свої стратегії просування до сучасних цифрових умов. Одним із найбільш ефективних способів досягнення цієї мети є створення сильної присутності на платформах соціальних мереж, які є потужними інструментами для маркетингу. За допомогою соціальних мереж бухгалтерські фірми можуть не лише ділитися корисним контентом з потенційними клієнтами, а й налагоджувати взаємодію та будувати довгострокові стосунки з аудиторією. Водночас важливо мати професійно розроблений вебсайт, який відповідатиме іміджу компанії та чітко демонструватиме спектр її послуг.

Іншим ефективним методом залучення нових клієнтів є електронний маркетинг. Створення бази електронних адрес осіб, зацікавлених у послугах компанії, і регулярне надсилання їм актуальних новин або оновлень дозволяє підтримувати контакт з аудиторією, покращувати її інформованість про нові пропозиції та послуги, що підвищує лояльність і розширює клієнтську базу. Такий підхід допомагає бухгалтерським фірмам зміцнювати свою позицію на ринку та демонструвати свою професійну експертизу.

З метою підвищення ефективності цифрового маркетингу важливо враховувати ключові складові таких стратегій, як створення контенту, розробка дизайну та технологічні аспекти. Оскільки це досить специфічні напрямки, використання послуг професійних маркетингових агентств, що спеціалізуються на роботі з бухгалтерськими компаніями, може стати важливим кроком для досягнення бажаних результатів.

Слід також відмітити, що автоматизація процесів і впровадження штучного інтелекту (ШІ) є важливими складовими для бухгалтерських фірм, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними та ефективними. Максимальна автоматизація дозволяє зекономити ресурси, зменшити час на виконання рутинних завдань і знизити витрати, що є критично важливим для

суб'єктів господарювання будь-якого масштабу [3]. Зокрема, штучний інтелект в бухгалтерії має велике значення, оскільки він не лише підвищує точність операцій, а й допомагає оптимізувати процеси та знижує ризик помилок, які виникають через людський фактор.

Штучний інтелект змінює характер бухгалтерських операцій, дозволяючи автоматично обробляти великі обсяги даних та здійснювати бізнес-аналіз на основі фактичних даних системи обліку. Це дозволяє бухгалтерам фокусуватися на більш складних і важливих аспектах бізнесу. Наприклад, з автоматизацією процесу обробки платежів компанії отримують більш точну інформацію про дебіторську заборгованість та рахунки до сплати в режимі реального часу, що дає змогу швидше та ефективніше приймати відповідні управлінські рішення.

Дослідження компанії «Sage» показало, що впродовж найближчих трьох років 58 % бухгалтерів планують автоматизувати свої завдання, використовуючи технології ШІ [3]. Автоматизація може включати впровадження програмного забезпечення для роботизованої автоматизації процесів (RPA), яке використовує інструменти штучного інтелекту для виконання повторюваних завдань, таких як аналіз документів і підготовка звітів. Це дозволяє значно зекономити час, знизити витрати та звільнити працівників для виконання більш стратегічних завдань.

Один з основних результатів автоматизації - зниження кількості помилок і зменшення навантаження на бухгалтерів. Це, в свою чергу, відкриває нові можливості для фахівців, оскільки з'являється більше часу для надання консультаційних послуг та аудиторських перевірок фінансової інформації. Очікується, що ця тенденція збільшить попит на аудиторів і спеціалістів з перевірки точності фінансових даних.

Як штучний інтелект розвивається, його здатність виконувати більш складні завдання, такі як визначення шахрайських операцій або складання фінансових звітів, також зростає. Бухгалтерські фірми повинні готуватися до того, що в майбутньому ШІ зможе виконувати ці функції, зменшуючи потребу

в людській участі в рутинних облікових процесах.

До процесів, які вже можуть бути автоматизовані, відносяться затвердження документів, обробка банківських рахунків, внутрішньогрупова консолідація, визнання доходу, оренда та амортизація. З впровадженням новітніх технологій у бухгалтерії змінюється роль бухгалтерів, надаючи їм можливість зосереджуватись на більш важливих та складних аспектах управлінського обліку та стратегічного аналізу.

Отже, для досягнення успіху в сучасному бізнес-середовищі бухгалтерам необхідно постійно адаптуватися до технологічних змін, вдосконалювати аналітичні навички та ефективно взаємодіяти з клієнтами, оскільки глобальні технології значно змінюють бухгалтерські процеси. У той час як технології надають нові можливості для розширення бізнесу та підвищення ефективності, бухгалтери повинні не лише володіти новітніми інструментами, але й розуміти бізнес-концепції, щоб надавати корисні стратегії для розвитку компаній. В умовах складної економічної ситуації і швидких змін бізнеси потребують більш спеціалізованих послуг, що вимагає від бухгалтерів постійного вдосконалення своїх навичок. Зокрема, цифрові трансформації, що включають врахування екологічних, соціальних та управлінських проблем (ESG), відкривають нові можливості для зростання та розвитку бізнесу, а також для покращення стратегічних рішень. Розвиток глобальних технологій дає бухгалтерам потужні інструменти для прийняття ефективних управлінських рішень і підвищення ролі фінансових служб у досягненні успіху компаній.

1.2. Сучасні підходи до побудови системи обліку в цифровій економіці

В сучасних реаліях господарювання ключовим чинником ефективного управління стає оперативність прийняття управлінських рішень, що, в свою чергу, потребує належного рівня організації обліку як важливої складової успішної діяльності суб'єкта господарювання.

Щодо цього Кононенко Л. та Коваль С. Зазначають, що «сьогодні

сучасна теорія і практика організації бухгалтерського обліку зазнає перманентних трансформацій під впливом глобальної цифровізації» [10].

На нашу думку, дійсно важливим чинником забезпечення, прозорості та конкурентоспроможності своєчасного управління суб'єктом господарювання стає впровадження і раціональне використання цифрових технологій в системі бухгалтерського обліку.

Окрім цього відзначимо, що на сьогоднішньому етапі розвитку цифрових технологій у сфері організації обліку на фірмах ключовою особливістю є можливість автоматизації рутинних облікових процесів, що, у свою чергу, сприяє зменшенню потреби у ручному введенні даних та підвищує загальний рівень точності й достовірності обробленої інформації.

Зважаючи на це відмітимо, що сучасне управління компанією ґрунтується на складній інформаційній інфраструктурі, яка передбачає постійний рух внутрішніх і зовнішніх потоків даних. Важливою складовою цієї системи є обліково-аналітична підсистема, основою якої виступає саме бухгалтерський облік. Облікова інформаційна система виконує функції збору, накопичення, узагальнення, формування, класифікації, збереження та передачі відомостей, що стосуються господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Таким чином, бухгалтерський облік виступає ключовим джерелом інформації щодо функціонування компанії. Водночас лише ефективно організована облікова система здатна забезпечити управлінський персонал суб'єкта господарювання повною та достовірною інформацією, необхідною для прийняття відповідних обґрунтованих управлінських рішень. Дані, що генеруються в межах облікової системи, слугують фундаментом для розробки стратегічних й оперативних планів розвитку суб'єкта господарювання.

Як зазначають Кононенко Л. та Коваль С., «ефективність функціонування системи бухгалтерського обліку забезпечується злагодженою взаємодією її основних складових» [10] (рис. 1.2.).

Рис. 1.2. «Основні складові системи бухгалтерського обліку» [10]

Саме організація, як відмічають науковці, «забезпечує злагоджену роботу кадрової, інформаційної та матеріально-технічної складових» [10].

У класичному розумінні організація обліку, як відмічають Пилипенко А. А. та Тирінов А. В., включає низку послідовних етапів: «вибір форми ведення обліку, визначення та затвердження облікової політики, створення робочого плану рахунків, формування первинної документації, а також розроблення внутрішніх інструкцій для учасників облікового процесу» [11]. Проте в умовах цифрової трансформації ці традиційні компоненти залишаються актуальними, змінюється лише підхід до їх реалізації. Інакше кажучи, спостерігається зміна парадигми в організації облікових процесів.

У сучасних умовах цифровізація спрямована на підвищення продуктивності облікової системи за рахунок скорочення часу обробки інформації, зменшення кількості помилок, підвищення точності обробки даних, а також забезпечення можливості доступу до інформації у режимі реального часу. Це сприяє покращенню комунікації, дозволяє працівникам компанії самостійно одержувати потрібні відомості та відкриває можливість для віддаленої роботи як персоналу, так і клієнтів, що в свою чергу гарантує безперервність бухгалтерських процесів (рис. 1.3.).

Рис. 1.3. «Концепція цифровізації організації бухгалтерського обліку»
[10]

Слід також відмітити, що застосування цифрових технологій у сфері організації обліку переважно асоціюється з застосуванням хмарних технологій, що «отримали назви онлайн-обліку, веб-обліку або обліку в реальному часі» [10]. Окрім цього відзначимо, що інтеграція хмарних технологій в облікову діяльність суб'єкта господарювання забезпечує низку переваг, зокрема підвищення швидкості та точності обробки інформації, раціональніше використання програмно-апаратних ресурсів. Таким чином, хмарний облік слід розглядати як інноваційний підхід до ведення обліку, що ґрунтується на технології збереження та обробки великих масивів даних у хмарному середовищі. Він сприяє динамічній інтеграції, гнучкому доступу, спільному використанню ресурсів і забезпечує ефективний обмін обліковою інформацією.

Водночас, поряд із численними перевагами, використання хмарного обліку супроводжується певними ризиками. Зокрема, йдеться про необхідність постійного доступу до мережі Інтернет, забезпечення кібербезпеки (захист мережі, серверів та програмного забезпечення) і дотримання вимог щодо конфіденційності даних. Це, у свою чергу, актуалізує потребу у впровадженні

спеціальних програм з підготовки персоналу суб'єкта господарювання, які використовують хмарні сервіси для ведення його облікової діяльності.

«Хмарний облік передбачає наявність бухгалтера-ІТ-професіонала, який забезпечує організацію цього процесу, перевіряє та консультує власників та менеджмент підприємства тощо» [10]. Перенесення рутинних завдань у хмарне середовище дає змогу обліковцю перейти від простої реєстрації даних до аналітичної, консультативної та стратегічної діяльності.

Цифрові системи обліку створюють сприятливі умови для інтеграції з іншими функціональними підрозділами суб'єкта підприємництва. Завдяки налагодженій взаємодії з відділами виробництва, збуту та управління персоналом, облікова система може оперативно отримувати доступ до ключової інформації з усіх частин організаційної структури компанії. Така інтеграція забезпечує ширші можливості для аналітичної обробки даних і постійного моніторингу, що, у свою чергу, сприяє більш ефективному управлінню фірмою (рис. 1.4.).

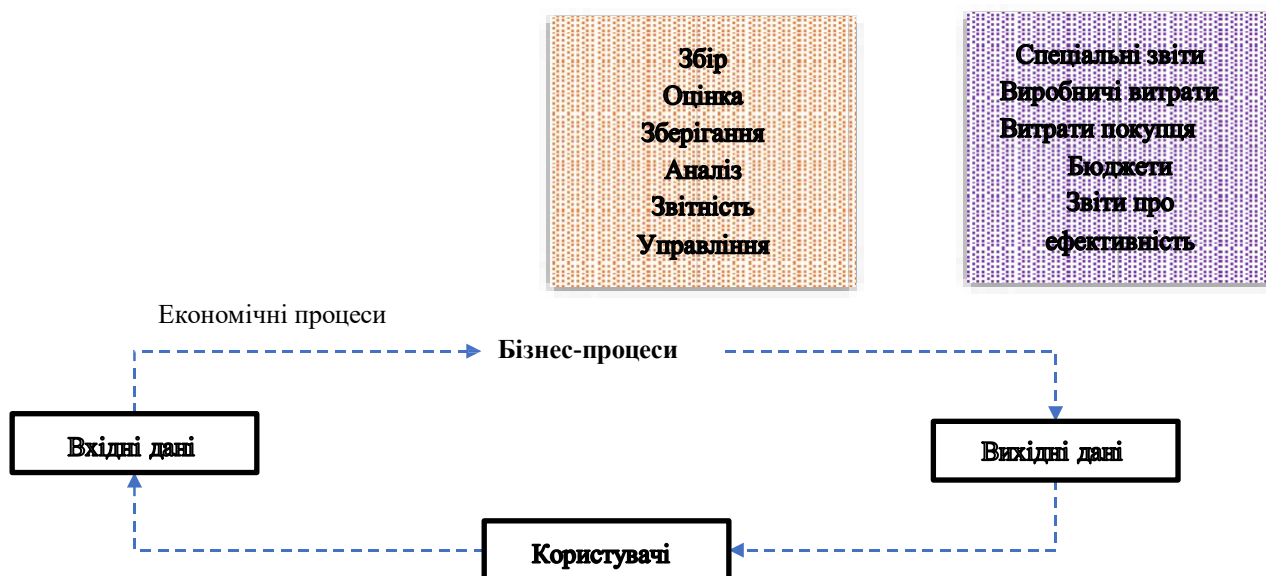

Рис. 1.4. «Інтегрована схема цифровізації облікових процесів підприємства» [13]

Таким чином, реалізація відображеної на рисунку схеми організації обліку створює передумови для підвищення ефективності управління суб'єктом підприємництва. Так, функціональна інтеграція різних структурних підрозділів

– фінансової служби, бухгалтерії, збутового та виробничого відділів – забезпечує узгоджений інформаційний обмін, що сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень на основі актуалізованих даних. Крім того, забезпечується посилення контролю за витратами, що, у свою чергу, дозволяє оптимізувати використання ресурсного потенціалу компанії та створює підґрунтя для стратегічного розвитку господарської діяльності.

Слід також відзначити й те, що широка глобальна цифровізація відкриває перед обліково-аналітичним сектором безліч сучасних інструментів, серед яких лідирують «Artificial Intelligence, Big Data, Blockchain та Machine Learning» [10].

Разом з тим відмітимо, що для суб'єктів підприємництва малого бізнесу, впровадження таких рішень стає не лише нагальною потребою, а й викликом через обмежені ресурси - віддаленість розташування, нестачу фінансування, кваліфікованих кадрів і технічного забезпечення. Слід також відзначити, що за результатами дослідження встановлено, що головними бар'єрами для цифровізації організації обліку виявилися низький рівень цифрових компетенцій персоналу компанії, недостатня поінформованість щодо витрат на впровадження технологій та звичка працювати за традиційними схемами.

Подолати ці обмеження, на нашу думку, допоможе тісна співпраця з консалтинговими фірмами, які мають у своєму складі висококваліфікованих фахівців і можуть надати суб'єкту господарювання експертну підтримку у виборі, впровадженні та експлуатації оптимальних цифрових рішень, а також організувати навчальні програми для підвищення їхньої цифрової та облікової грамотності.

Таким чином, хоча на шляху цифрової трансформації суб'єктів підприємництва стоять як об'єктивні обмеження (ресурсні, технічні, виробничі), так і суб'єктивні чинники (низький рівень цифрових навичок), досвід світових практик свідчить про значні перспективи підвищення ефективності їх обліково-аналітичних процесів за умови активної взаємодії з консалтинговими фірмами.

Отже, на сучасному етапі цифровізація організації обліку виступає

ключовим чинником забезпечення ефективного функціонування та розвитку компанії. Інтеграція цифрових рішень у систему обліку створює передумови для оперативного доступу до актуальної інформації, що, у свою чергу, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Використання цифрових технологій підвищує прозорість облікових операцій, сприяє зниженню рівня ризиків та дозволяє більш ефективно управляти ресурсами компанії. Цифрові інструменти також розширюють аналітичні можливості облікової системи, забезпечуючи глибоке вивчення фінансових результатів і ризиків, що формує стратегічні переваги в умовах глобальної конкуренції. Автоматизовані облікові системи та аналітичні платформи оптимізують управлінські процеси, підвищують якість планування й обґрунтованість інвестиційних рішень. Таким чином, цифровізація організації обліку забезпечує всебічну підтримку управління підприємством, сприяючи його адаптації до вимог сучасного бізнес-середовища та зміцненню конкурентних позицій.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Стан впровадження цифрових технологій у бухгалтерську діяльність

Сучасні трансформації в економічному та інформаційному середовищі суттєво впливають на всі напрями діяльності суб'єктів підприємництва, що зумовлює необхідність впровадження нових підходів до обробки інформаційних потоків, які формуються в процесі господарювання. Всі операції, що здійснюються у компанії, фіксуються в системі обліку, яка виконує функцію основного джерела інформації для подальшого економічного аналізу та прийняття управлінських рішень.

У процесі дослідження цифрових трансформацій у сфері бухгалтерського обліку можна дійти висновку, що найближчим часом дана галузь зазнає суттєвих змін. Основу цих трансформацій становитимуть впровадження та активне використання інноваційних технологій, зокрема блокчейн-систем, штучного інтелекту і хмарних сервісів.

Слід також відмітити, що використання у системі обліку цифрових технологій і профільного програмного забезпечення сьогодні виступає визначальним чинником забезпечення стабільного та результативного функціонування фірм незалежно від їхньої форми власності чи організаційно-правового статусу. Інтеграція таких рішень у господарську діяльність дозволяє оптимізувати облікові процеси, підвищити точність обробки інформації та зміцнити інформаційно-аналітичну базу для прийняття управлінських рішень.

Впровадження цифрових технологій призведе до помітних трансформацій у різних сферах діяльності підприємств, чітко окресливши тенденцію до інтеграції бухгалтерського обліку з іншими управлінськими функціями. «Важливість впровадження досліджуваного інструментарію в предметну сферу

пояснюється тим, що практично весь процес формування, опрацювання і передавання для потреб управління техніко-економічної інформації займає бухгалтерська система» [1]. Запровадження цифрових технологій вимагає глибокого оновлення інформаційно-технологічної інфраструктури підприємства, а також співпраці з профільними спеціалістами, зокрема з представниками FinTech-сектору, які володіють знаннями не лише в IT-сфері, а й мають розуміння особливостей організації обліку. Такий підхід дозволяє забезпечити ефективну інтеграцію цифрових рішень у внутрішні процеси підприємства та врахувати галузеву специфіку облікової діяльності.

Зважаючи на це, слід погодитись із твердженням Грицай О. та Папіш В., що «з врахуванням швидкого розвитку цифрових технологій та їх використання у світових економічних бізнес процесах питання організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з використанням діджитал технологій є закономірною тенденцією розвитку бізнес суб'єкта» [15].

Цифрові технології стрімко змінюють підхід до організації обліку, активно впливаючи на його зміст і методи. Завдяки автоматизації облікових процесів компанії досягають підвищення продуктивності, що дозволяє скоротити потребу в значній кількості персоналу для виконання стандартних завдань. Основним завданням цифрової трансформації в цій сфері є створення інтегрованого цифрового середовища для компанії, яке забезпечить ефективну взаємодію через автоматизовані процедури.

Слід також відмітити, що інтеграція сучасних цифрових технологій у систему управління компанією вимагає цілісного підходу, що передбачає об'єднання всіх бізнес-процесів в єдине середовище з метою їх оптимізації, прискорення та зменшення навантаження на персонал. Водночас особливу увагу слід приділяти адаптації обраної системи до специфіки функціонування суб'єкта підприємництва, а також її подальшому обслуговуванню, оновленню та технічній підтримці.

У зв'язку із цим, під час впровадження цифрових технологій доцільно орієнтуватися на такі ключові характеристики:

- функціональна повнота - система має охоплювати основні напрямки діяльності компанії: податковий, бухгалтерський та кадровий облік, управління виробничими процесами, фінансами, логістикою, збутом, взаємодією з клієнтами тощо;

- інтеграційний потенціал - система повинна забезпечувати взаємодію з іншими сервісами, такими як клієнт-банки, ПРРО, касові апарати, системи електронного документообігу (наприклад, Вчасно, М.Е.Доc);

- гнучкість налаштувань - можливість адаптувати функціонал під індивідуальні вимоги компанії;

- масштабованість - здатність адаптуватися до різних масштабів бізнесу: від малого підприємства до великої компанії;

- технічна підтримка - наявність сервісу супроводу, що гарантує своєчасні оновлення та відповідність чинним нормативно-правовим актам;

- модульна структура - можливість поетапного впровадження додаткових функцій шляхом підключення окремих модулів;

- аналітичний інструментарій - наявність засобів збору, обробки та візуалізації даних для ефективного прийняття управлінських рішень.

- мобільність - доступ до системи з будь-якого місця через мобільні пристрої або хмарні рішення, що забезпечує безперервність бізнес-процесів.

Таким чином, обґрунтований вибір цифрових технологій дозволяє забезпечити ефективну цифрову трансформацію суб'єкта підприємництва, що, у свою чергу, сприяє підвищенню його конкурентоспроможності та адаптивності до змін у зовнішньому середовищі.

Зважаючи на це, доцільно проаналізувати основні напрями впливу цифрових технологій на систему організації обліку, що відображено на рисунку 2.1.

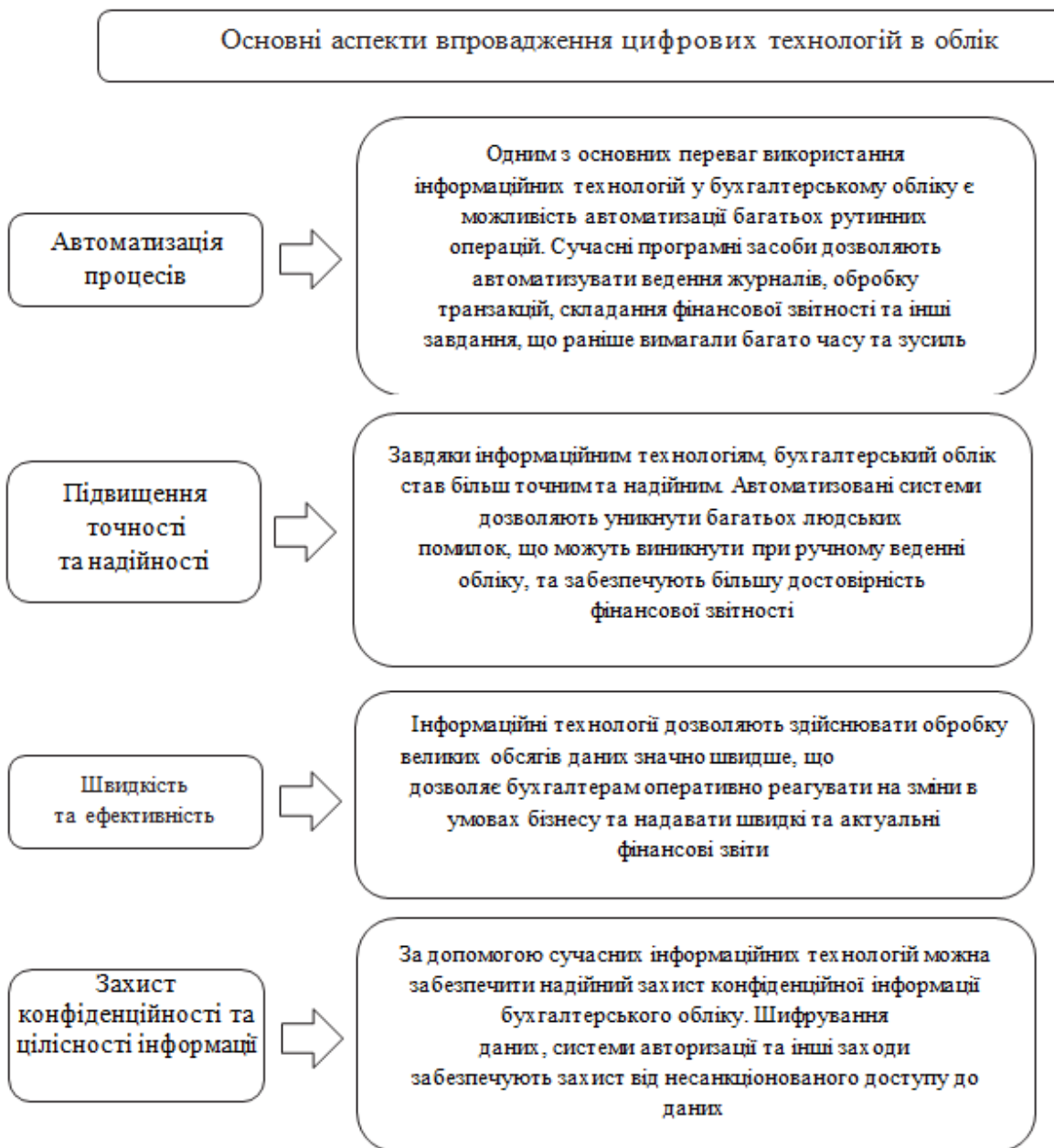

Рис. 2.1. «Основні аспекти впровадження цифрових технологій в бухгалтерський облік» [15]

У сучасних умовах ведення бізнесу цифровізація й автоматизація облікових процесів перетворюються на стратегічно важливі напрями розвитку. Зважаючи на це відмітимо, що для цифровізації організації обліку можна виокремити декілька основних етапів (рис. 2.2.):

Рис. 2.2. Етапи цифровізації обліку

У процесі цифрової трансформації бухгалтерського обліку на підприємствах України одним із найважливіших інструментів є використання спеціалізованих програмних продуктів. Серед найбільш популярних рішень особливе місце займає Business Automation Software (BAS) - універсальна платформа, яка забезпечує комплексну автоматизацію господарської діяльності суб'єкта підприємництва незалежно від його розміру чи сфери діяльності.

Основне призначення BAS полягає в підвищенні ефективності бізнесу через автоматизацію ключових операцій, зокрема фінансового, податкового, управлінського, кадрового обліку та аналітики. Ця система є спадкоємцем

програмного забезпечення «1С:Підприємство» та враховує українське законодавство й бізнес-практики, що сприяє її активному використанню вітчизняними компаніями.

Ключові функції та можливості BAS охоплюють:

- Фінансово-бухгалтерський облік. Забезпечує точне ведення обліку доходів, витрат, банківських операцій, платіжних документів і фінансових звітів.
- CRM-модуль для управління клієнтами. Дозволяє зберігати контактну інформацію, аналізувати поведінку клієнтів, супроводжувати продажі та формувати персоналізовані пропозиції.
- Управління ланцюгом постачання. Система контролює запаси на складах, облік постачальників, оформлення замовлень і постачань, що підвищує гнучкість логістичних процесів.
- Проектне управління. Дозволяє планувати, організовувати та контролювати реалізацію проектів, зокрема розподіл ресурсів, контроль строків та бюджету.
- Модулі звітності та аналітики. Надають інструменти для створення стандартних і кастомізованих звітів, аналізу ключових показників ефективності, прогнозування розвитку бізнесу.
- Інтеграційні можливості. BAS сумісна з численними зовнішніми сервісами: електронними таблицями (Excel), електронною поштою, клієнт-банкми, програмами подачі електронної звітності (М.Е.Дос, Сота, Вчасно), CRM-системами, системами документообігу тощо.

Система також підтримує масштабованість та модульність, що дозволяє суб'єкту підприємництва поступово розширювати її функціонал відповідно до змін у бізнесі. Окрім того, регулярні оновлення BAS забезпечують відповідність актуальному законодавству та вимогам ринку, що є критично важливим для ведення бухгалтерського обліку в Україні.

Отже, BAS – це не лише інструмент автоматизації обліку, а й потужна платформа для підтримки стратегічного розвитку фірми, що поєднує точність,

гнучкість і адаптивність до сучасних умов.

Слід також відмітити, що в Україні представлено широкий спектр програмного забезпечення, що дозволяє компаніям різного масштабу та форми власності автоматизувати ключові облікові процеси. Нижче розглянуто найпоширеніші програмні продукти та інноваційні технології, що відіграють провідну роль у цій сфері.

Зважаючи на це, перш за все розглянемо програму MASTER: Бухгалтерія. Це універсальна платформа для ведення бухгалтерського обліку та організації фінансового управління. Програма надає розширений функціонал, включаючи облік доходів і витрат, підготовку фінансової та податкової звітності, управління базами постачальників і клієнтів, аналітичний облік, а також можливість інтеграції з іншими інформаційними системами. Завдяки простому інтерфейсу, високій стабільності роботи та адаптивності, MASTER: Бухгалтерія користується попитом у малих та середніх підприємств, що цінують надійні та доступні рішення.

Продукт «Діловод» є гнучким інструментом для автоматизації не лише бухгалтерського, а й управлінського обліку. Програма охоплює низку функцій: фінансовий облік, кадровий облік, складський контроль, облік замовлень і клієнтських даних. Вона дозволяє налаштовувати систему відповідно до особливостей діяльності компанії, що є важливою перевагою для організацій різних галузей. Простота у використанні робить «Діловод» зручним рішенням навіть для користувачів без глибоких технічних знань.

М.Е.Дос – це спеціалізований програмний комплекс для електронної взаємодії суб'єкта підприємництва з державними органами та партнерами. Його функціонал включає електронне подання звітності, формування, реєстрацію та обмін податковими накладними, облік персоналу та розрахунок заробітної плати. Важливою особливістю є модульна структура, яка дозволяє адаптувати функціональні можливості відповідно до потреб конкретного суб'єкта підприємництва. Програма також підтримує синхронізацію з іншими бухгалтерськими системами, що забезпечує цілісність облікового процесу.

Програмний продукт «Дебет-Плюс» - це інтегрована система бухгалтерського обліку, призначена для підприємств різних форм власності. «Дебет-Плюс» охоплює ключові аспекти обліку та фінансового контролю, включаючи ведення бухгалтерських записів, формування фінансової звітності, управління кошторисами та аналіз діяльності. Її універсальність і простота конфігурації роблять програму зручною для фірм, які прагнуть до автоматизації без надмірних витрат.

Слід також відмітити, що інтенсивний розвиток хмарних технологій суттєво змінює підходи до ведення бухгалтерського обліку. Завдяки можливості зберігання та обробки інформації у віддалених дата-центрах, користувачі отримують доступ до облікових даних з будь-якого пристрою, підключеного до мережі Інтернет. Це дозволяє скоротити витрати на локальну інфраструктуру, підвищити мобільність персоналу та забезпечити надійне резервне копіювання даних.

Найбільш популярними хмарними рішеннями в Україні є: iFin, Онлайн-Офіс, Taxer, Бухгалтерія Онлайн, MyBook тощо. Ці сервіси інтегруються з банківськими системами, забезпечують автоматизовану подачу звітності та підтримують функції внутрішнього контролю.

Таким чином, впровадження цифрових технологій у сфері бухгалтерського обліку сприяє підвищенню прозорості фінансової діяльності, зміцненню внутрішнього контролю та досягненню стратегічних цілей суб'єкта підприємництва.

2.2. Вплив цифровізації на організацію обліку підприємства

Сучасні тенденції розвитку світової економіки зумовлюють потребу в цифровій трансформації бізнес-процесів та активному впровадженні інформаційних технологій у всі сфери діяльності суб'єкта підприємництва. Залучення цифрових рішень до організації облікових процесів дає змогу суттєво підвищити їхню ефективність, забезпечити оперативність обробки

даних, скоротити витрати часу та ресурсів, а також покращити якість бухгалтерського обліку завдяки автоматизації рутинних операцій.

Пуцентейло П.Р. та Довбуш А.В. зазначають, що «ключовими орієнтирами змін у сфері модернізації теорії бухгалтерського обліку і звітності в умовах цифрової економіки є: розширення відображення сфери діяльності підприємства в обліку; підвищення якості та оперативності обліку; виявлення і збільшення кількості нових об'єктів обліку; розробка інноваційних методів оцінки нових об'єктів обліку; формування підходів до інтегрування різних видів обліку; використання більш удосконалених інформаційних технологій в обліково-аналітичних процесах; розробка теоретичних, методичних і прикладних аспектів розвитку бухгалтерського обліку» [18, с. 142].

Використання інструментарію цифровізації, як відімають Пелех У. та Тенюх З., «зумовлює серйозні трансформації в технології, операціях, процедурах та етапах робіт, але, при цьому, загальна структура обліку та звітності не змінюється, а підприємства, здебільшого, отримують економічний ефект від використання сучасних засобів цифровізації у вигляді інформаційних систем управління, контролюючи господарські процеси в он-лайн режимі, запобігаючи виникненню суттєвих економічних ризиків» [17, с. 422].

Водночас Онешко С. В., Дроздова О. Г. та Іванова Н. А. зазначають, що «зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та підкреслено, що сучасні інформаційні технології надають можливість значно спростити збір, зберігання та передачу бухгалтерської та аудиторської інформації шляхом упровадження спеціальних програмних продуктів, призначених для цієї галузі» [19].

Цифровізація облікового процесу охоплює ключові інструменти сучасної автоматизації, які істотно трансформують традиційні підходи до ведення обліку. Водночас вона вимагає розвитку як професійних компетенцій бухгалтерів, так і загальних навичок, пов'язаних з аналітичним мисленням, управлінськими здібностями та ефективною комунікацією. Взаємодія технологічних інновацій і людського капіталу, як підкреслюють Пелех У. та

Тенюх З., формує нову якість ведення обліку, яка відповідає викликам цифрової економіки та сприяє зростанню конкурентоспроможності компанії [17], с. 420]. Основні напрями та наслідки впливу цифрових трансформацій на організацію обліку наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Вплив цифровізації на організацію обліку [17]

<i>Аспект</i>	<i>Рішення</i>
«Базові цифрові рішення та технології» [17]	– «Хмарні технології» [17] – «Штучний інтелект» [17] – «Технології блокчейн» [17]
«Навчальні та особистісні навички» [17]	– «Навички застосування штучного інтелекту» [17] – «Аналітично-критичне мислення» [17] – «Оптимізація бухгалтерських навичок» [17] – «Комунікативні навички» [17] – «Формування управлінських рішень» [17]
«Бухгалтерські навички» [17]	– «Автоматизація структурованого функціоналу» [17] – «Реалізація частини функціоналу за допомогою хмарних процесів» [17] – «Незалежні системи контролю та оцінки діяльності» [17]

Слід також відмітити, що процес цифрової трансформації обліку стикається з низкою бар'єрів, серед яких ключовими є недостатній рівень обізнаності та зацікавленості керівництва компанії у впровадженні цифрових технологій. Це призводить до розриву між впровадженням діджитал-рішень і стратегічними орієнтирами фірми, а сам процес переходу до цифрових інструментів, зазвичай, здійснюється без чітко визначеної структури та плану дій.

Загалом, основними цілями, які компанії переслідують при впровадженні цифрових технологій в обліковий процес, є створення єдиної інформаційної

системи, оптимізація фінансового управління, забезпечення контролю за виробничими та логістичними процесами в режимі реального часу, а також переведення документообігу у цифровий формат. Спеціалізоване програмне забезпечення, адаптоване до потреб конкретного бізнесу, демонструє високу ефективність, оскільки розробляється з урахуванням індивідуальних особливостей діяльності. Попри те, що процес впровадження таких систем є довготривалим, його результатом стає автоматизація як облікових процедур, так і супутніх управлінських функцій.

Упровадження цифрових рішень передбачає створення централізованих інформаційних баз, що містять, у тому числі, конфіденційні дані, що актуалізує загрози для кібербезпеки.

Зважаючи на це відмітимо, що на початкових етапах цифрової трансформації облікової діяльності основна увага приділяється переведенню бухгалтерської інформації у цифровий формат. Наступним кроком є обробка цифрових облікових даних, після чого цифровізуються канали взаємодії з користувачами інформації. Цей процес поступово формує цілісне цифрове середовище бухгалтерського обліку. Завдяки впровадженню новітніх технологічних рішень функціонал облікової системи виходить за межі традиційних завдань і перетворюється на інструмент ефективного управління суб'єктом господарювання.

Окрім цього відмітимо, що цифрова трансформація системи обліку супроводжується як перевагами, так і труднощами, зокрема, необхідністю постійного підвищення цифрової грамотності персоналу, модернізацією технічної інфраструктури, а також узгодженням стратегій цифрового управління з напрямками автоматизації обліку. Відповідно, у підходах до цифровізації фіксується подвійність: з одного боку – висока ефективність, з іншого – потреба в адаптації до викликів цифрового середовища.

Порівняльна характеристика переваг і недоліків цифровізації у сфері обліку подана на рисунку 2.3.

Рис. 2.3. «Переваги та недоліки використання цифрових технологій в обліковому процесі на підприємстві» [17]

Таким чином можемо із рисунку бачити, що до основних переваг цифровізації обліку належать: автоматизоване заповнення реквізитів у первинних документах; оперативна електронна обробка великих обсягів інформації; зменшення потреби у використанні паперових носіїв; можливість формування різноманітних облікових регістрів, таких як платіжні та розрахункові відомості, касові книги, оборотно-сальдові таблиці; мінімізація ризику помилок, які можуть виникати при ручному введенні даних; забезпечення швидкого обміну інформацією між керівництвом і працівниками; візуалізація аналітичних показників у доступному форматі – через таблиці, графіки та схеми.

Окрім цього відмітимо, що у епоху цифровізації стало можливим створювати фінансову звітність у режимі он-лайн, яка генерується та публікується на офіційному вебресурсі компанії практично миттєво після фіксації кожної господарської операції за принципом подвійного запису

безпосередньо у відповідних звітних статтях. При цьому ці статті виступають одночасно як синтетичні рахунки обліку. Аналітичні дані щодо облікових об'єктів вносяться до системи окремо за допомогою спеціальних карток, які створюються при реєстрації операцій, що стосуються конкретного об'єкта. У момент внесення запису до статті звітності, система автоматично відкриває відповідну аналітичну картку, яку потрібно заповнити по кожному об'єкту, що бере участь у господарській операції. Подібна логіка ведення обліку вже реалізована у сучасних IT-рішеннях для управління ресурсами підприємства, таких як ERP-системи та програмні комплекси SAP [18].

Результативність впровадження цифрових інструментів в обліковий процес проявляється у комплексному ефекті, зокрема в зменшенні кількості помилок в обліку, удосконаленні системи фінансово-бухгалтерської інформації, підвищенні точності та оперативності обробки даних. Оптимальна стратегія цифрової трансформації передбачає поетапне впровадження технологій у ключові бізнес-процеси з орієнтацією на перспективний розвиток компанії. Зацікавленість управлінського персоналу у практичному впровадженні цифрових рішень та послідовна оптимізація процесів дають змогу простежити взаємозв'язок між інформаційними технологіями та управлінськими механізмами, що, у свою чергу, забезпечує оперативне реагування завдяки доступу до інформації в реальному часі. Сучасна концепція цифрового обліку має відповідати вимогам якості – своєчасності, достовірності, документальної підтвердженості – та базуватись на достатньому ресурсному забезпеченні й постійному вдосконаленні технологічної бази.

Таким чином, цифровізація трансформує систему обліку, відкриваючи можливості для створення єдиної національної облікової платформи, яка інтегрує дані про внутрішні процеси підприємств, зовнішні впливи та глобальні економічні зв'язки. Внаслідок цього прискорюються облікові процедури, зростає їх масштабність, а також з'являється потенціал для охоплення нових об'єктів обліку, зокрема нематеріальних активів, таких як інтелектуальний капітал, база клієнтів, інноваційні рішення та бізнес-стратегії. У цифровій

економіці облікова система дедалі більше переходить у цифровий формат, максимально використовуючи технологічні можливості для автоматизації та комунікації. Зі зміною технологічної парадигми облік еволюціонує у багаторівневу інформаційну структуру, що функціонує як система «потрійного відображення» - для внутрішніх користувачів, зовнішніх контрагентів та контролюючих органів, формуючи підґрунтя для концепції електронного обліку. Створення централізованої цифрової інформаційно-аналітичної бази фінансової та податкової звітності є ключовим фактором оптимізації сучасної системи обліку.

2.3. Перспективи використання цифрових технологій в оподаткуванні підприємств

Однією з ключових засад стабільного економічного зростання України виступає ефективне функціонування національної податкової системи. В умовах інтенсивної цифрової трансформації бізнес-середовища, результативна взаємодія між підприємствами та державними контролюючими структурами є неможливою без активного впровадження сучасних цифрових технологій.

Інтенсивний розвиток цифрових технологій суттєво трансформує механізми функціонування податкової системи, забезпечуючи підвищення її прозорості, ефективності та контрольованості. В умовах цифрової економіки автоматизація податкового адміністрування дозволяє значно зменшити рівень людського втручання, що мінімізує ризики корупції, суб'єктивності під час ухвалення рішень та ймовірність помилок.

Щодо цифровізації податкової системи Л. Марченко відмічає, що «важливість адаптації зарубіжного досвіду до українських умов, оскільки це дозволяє значно поліпшити ефективність податкового адміністрування, скоротити час на виконання податкових процедур та підвищити рівень задоволеності платників податків» [23].

Ткачук Н. притримується думки, що цифровізація фінансово-економічної

системи України відкриває нові перспективи розвитку, зокрема завдяки інтеграції сучасних цифрових інструментів у функціонування фінансового та економічного секторів [24]. Вчена підкреслює, що впровадження таких технологій сприятиме зростанню прозорості фінансових процесів і підвищенню ефективності діяльності як державних, так і комерційних фінансових інституцій [24].

Слід відмітити, що у сфері оподаткування процес цифровізації відбувається особливо динамічно, що найбільш помітно у взаємодії між податковими органами та платниками податків. Запровадження електронного кабінету, можливість онлайн-реєстрації, подання звітності та сплати податків значно підвищили рівень зручності й оперативності обслуговування. Водночас існуючі сервіси потребують подальшого вдосконалення, зокрема щодо функціональних можливостей, захисту персональних даних та користувацького інтерфейсу. Окрему увагу слід звернути на електронну систему адміністрування ПДВ, яка, хоча й покликана запобігати шахрайству, на практиці супроводжується рядом ускладнень – надмірною зарегульованістю процедур та високою ймовірністю безпідставного блокування податкових накладних. Такі недоліки створюють додаткове навантаження на бізнес-середовище та підривають довіру до податкової системи в цілому.

Таким чином, слід відзначити, що на сьогодні в податковій сфері вже впроваджено низку програмних продуктів, заснованих на цифрових технологіях (рис. 2.4.). Практичне застосування таких рішень, як відмічає л. Марченко «суттєво покращує процедури обчислення, декларування, обліку, оптимізації сплати податків і зборів (мікрорівень) та підвищує ефективність адміністрування, аналізу та контролю алгоритмів сплати податкових платежів до бюджетів усіх рівнів (мезорівень, макрорівень)» [23, с. 197].

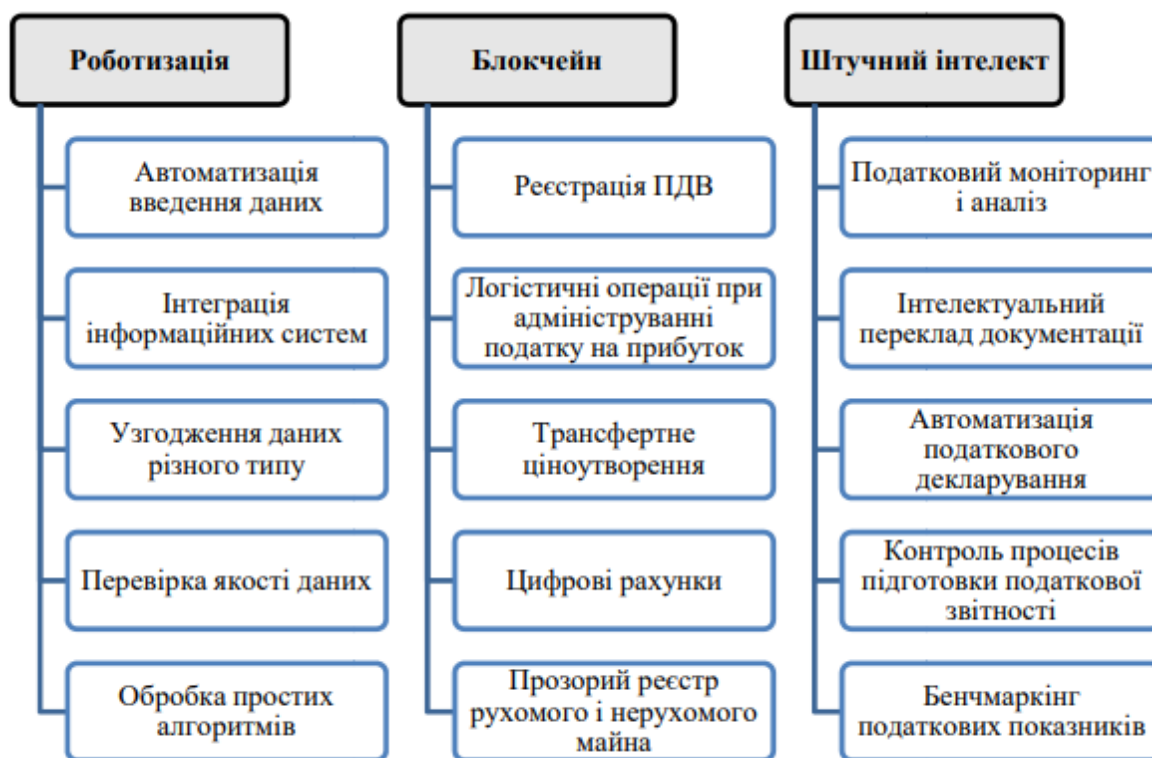

Рис. 2.4. «Імплементаций цифрових технологій в податкову сферу»
[23, с. 198]

Взаємодія платників податків з органами державного фінансового контролю, зокрема з Державною податковою службою України, в умовах цифровізації забезпечує якісно новий рівень надання послуг та відкриває можливості для віддаленої комунікації. Такий формат взаємодії дозволяє суб'єктам підприємництва своєчасно й ефективно виконувати податкові зобов'язання, формувати та подавати звітність у зручній формі, а також вести дистанційне спілкування з контролюючими органами. Перелік електронних сервісів, доступних платникам податків, розміщено на офіційному сайті Державної податкової служби України (табл. 2.2).

**«Характеристика основних електронних сервісів, що надаються
платникам податків» [20]**

№ з/п	Е-сервіс	Коротка характеристика
1	Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс	«Інформаційний ресурс, який надає змогу одночасного використання як платниками, так і працівниками структурних підрозділів ДПС з метою сприяння отримання уніфікованих відповідей у будь-який час та зручний спосіб» [20]
2	Інформація з реєстрів	«Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій; Дані реєстру платників ПДВ; Пошук фіскального чека; Пошук марки акцизного податку» [20]
3	Електронний кабінет платника	«Інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує платниками податків та державними органами прав та обов'язків, визначених Податковим Кодексом України, в електронному вигляді» [20]
4	Електронна звітність	«Програмне забезпечення для формування звітності до Пенсійного Фонду України, Державної служби статистики України, Державної податкової служби України, а також накладання електронного цифрового підпису та шифрування електронних документів» [20]
5	ПРО	«Програмний, програмно-апаратний або програмно-технічний комплекс у вигляді технологічного та/або програмного рішення, який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для виконання платіжних операцій» [20]
6	Сервіс «Пульс»	«Призначений для прийняття звернень платників податків щодо неправомірних дій або бездіяльності працівників податкової служби, а також про можливі корупційні дії з їхнього боку» [20]
7	Інтерактивна податкова карта України	«Призначена для надання актуальної податкової інформації щодо агрегованих показників у частині сплачених сум податкових платежів, нарахованих податкових зобов'язань, сум податкового боргу, надміру сплачених сум та суми платежів, які сплачені та будуть нараховані у наступних періодах» [20]

Слід також відмітити, що важливою передумовою ефективного впровадження та модернізації цифрових технологій у податковій сфері є вивчення й адаптація міжнародного досвіду. Зокрема, значну зацікавленість викликає приклад Естонії, де діє система e-Tax - одна з найуспішніших моделей електронного адміністрування податків. Цей сервіс відзначається високою зручністю для користувачів та функціональною гнучкістю: платники мають можливість подати декілька типів декларацій в електронному форматі.

Згідно з національною статистикою, понад 98% податкових декларацій в Естонії подається онлайн. Вхід до системи здійснюється за допомогою

захищеного цифрового ідентифікатора, після чого платник має змогу переглянути попередньо заповнені форми, внести корективи (у разі потреби) та підтвердити декларацію. З 2015 року реалізована функція подання декларації «в один клік» - після автоматичного розрахунку суми податку система відображає результат, а користувач лише натискає кнопку підтвердження. Уся процедура зазвичай займає менше однієї хвилини.

Описана модель демонструє, як технологічна простота, автоматизація і надійний захист даних можуть істотно підвищити ефективність податкової системи. Впровадження резервного копіювання, як обов'язкового елементу програмного забезпечення, додатково гарантує збереження інформації та надає користувачам впевненість у стабільності сервісу.

Слід також відмітити, що для успішного впровадження цифровізації податкових процесів в Україні необхідно сконцентрувати зусилля на розбудові інтегрованих цифрових платформ, що забезпечують ефективний обмін даними між усіма учасниками системи. Водночас важливо гарантувати високий рівень інформаційної безпеки та інвестувати у підвищення цифрової компетентності користувачів - як працівників державного сектору, так і представників бізнесу. Не менш актуальним є оновлення нормативно-правової бази відповідно до вимог цифрової трансформації, з урахуванням світового досвіду та кращих міжнародних практик.

Комплексний підхід, який поєднує технологічні, освітні та правові аспекти, як відмічають Плікус І., Жукова Т. Та Осадча О. є ключем до ефективної автоматизації й оптимізації податкової системи. Така трансформація стане потужним фактором економічного зростання, сприятиме зміцненню фінансової дисципліни та покращенню інвестиційного клімату в країні [26].

У таблиці 2.3 наведено основні критерії, що визначають ефективність процесу цифровізації в податковій сфері.

«Основні фактори для успішної цифровізації податкових процесів» [22]

Фактор	Важливість для цифровізації	Заходи для вдосконалення
«Оновлення законодавчої та нормативно-правової бази» [22]	«Створення правової основи для використання цифрових технологій» [22]	«Розробка та прийняття нових законів, що підтримують цифровізацію» [22]
«Інтеграція інформаційних систем» [22]	Забезпечення безперешкодного обміну даними між державою і бізнесом» [22]	«Розробка єдиної платформи для обміну інформацією» [22]
«Підвищення кваліфікації користувачів» [22]	«Зниження кількості помилок у звітності та податкових деклараціях» [22]	«Проведення тренінгів, навчальних курсів для бухгалтерів і податкових консультантів» [22]
«Адаптація міжнародного досвіду» [22]	«Оприлюднення найкращого досвіду для розвитку цифрових рішень» [22]	«Вивчення досвіду розвинутих країн та його адаптація до українських умов» [22]

Таким чином, нині для України надзвичайно важливо створити гнучку та адаптивну нормативно-правову і технічну основу, що забезпечить ефективне впровадження інноваційних технологій. Успішна цифровізація вимагає тісної взаємодії між державними структурами, бізнесом та розробниками, а також постійного оновлення підходів у відповідь на швидкі зміни у сфері технологій.

Підводячи підсумки відмітимо, що із ключових завдань є оновлення нормативно-правового поля, яке має відповідати потребам цифрової економіки і сприяти легітимному впровадженню сучасних технологій. Важливо також забезпечити створення інтегрованої інфраструктури для ефективного обміну даними між підприємствами та державними органами. Не менш важливим залишається підвищення рівня цифрової компетентності користувачів облікових систем, що є необхідною умовою для мінімізації помилок і підвищення продуктивності роботи.

Окрім цього слід зазначити, що подання звітності за допомогою цифрових технологій є ключовою умовою ефективного функціонування податкової системи України та важливим кроком у налагодженні прозорості і зручної взаємодії між платниками податків і контролюючими органами. Для

підвищення результативності цього процесу доцільним є подальший розвиток цифрових інструментів, зокрема впровадження технологій штучного інтелекту, інтелектуального перекладу документації, систем податкового моніторингу та аналітики, автоматизованого декларування, а також інструментів контролю за підготовкою податкової звітності та бенчмаркінгу податкових показників.

Особливо важливо передбачити механізми захисту платників податків у випадках технічних збоїв системи. Зокрема, необхідно запровадити практику звільнення платника від відповідальності у разі, якщо звітність не була прийнята з вини технічних помилок на стороні фіскального органу, а також надати достатній строк для повторного подання звітності. Таким чином, інтенсифікація процесів цифровізації у сфері оподаткування має стати пріоритетним і стратегічно важливим напрямом розвитку України в післявоєнний період, зокрема в контексті гармонізації національної податкової системи з європейськими стандартами.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Інтеграція блокчейн-технологій в облікову систему

Одним із найефективніших інструментів цифрової трансформації організації обліку є технологія блокчейн, яка останнім часом демонструє динамічний розвиток. Вона дає змогу фіксувати інформацію щодо фінансових транзакцій, правових зобов'язань, майнових прав, гарантуючи її прозорість, відкритість для перевірки та високий рівень захищеності від несанкціонованих змін чи підробки. На сьогодні окремі аспекти цієї технології вже впроваджуються як у державному секторі, так і у великих корпораціях.

Хоча блокчейн, як відмічають Юрченко О.А. та Савченко Р.В., спершу був створений для забезпечення безпеки криптовалютних операцій, сьогодні він відкриває широкі можливості для трансформації різних секторів, зокрема й обліку [8]. В чусачних умовах (в умовах війни) актуальність його використання істотно зростає, адже ця технологія здатна гарантувати захист інформації, прозорість інформації та автоматизоване ведення фінансових операцій.

Так, С. Гьоктен і Б. Йосдорган відмічають, що «технологія блокчейн є дуже перспективною стосовно майбутнього бухгалтерського обліку, особливо в розвитку більш прогресивного програмного забезпечення» [27, с. 429].

Дубініна М. В., Сирцева С. В., Буганов О. В. та Тусова Н. О відмічають, що блокчейн-фреймворк виконує функції бухгалтерського обліку самостійно – він фіксує всі фінансові транзакції в реальному часі, оперативно реагує на зміни та водночас унеможливорює появу помилок або навмисного перекручування даних [28, с. 77]. Дану технологію на думку науковців, «вважають ідеальним бухгалтерським обліком, оскільки вона покликана розширити можливості ведення обліку та підвищити довіру суспільства до облікової інформації» [28, с.

77].

Blockchain, як відмічає Пантелєєва Н. М., «це технологія, що передбачає формування розподіленої децентралізованої мережі даних (транзакцій), елементами якої є записи-блоки визначеного розміру, кожен з яких містить посилання до попереднього та об'єднується в ланцюг блоків відповідно до ідентифікатора, який розраховується за спеціальним математичним алгоритмом» [29, с. 364]. Окрім цього, як відмічає вчена, високий рівень безпеки технології забезпечується завдяки застосуванню складних криптографічних методів шифрування. Її децентралізована природа полягає в збереженні копій інформації на великій кількості комп'ютерів по всьому світу, що суттєво ускладнює спроби несанкціонованого втручання або фальсифікації інформації [29].

Ярошук О.В. й Бєлова І.М. також жосліджували технологію блокчейн в системі обліку. Так, науковці відзначають, що «технологія блокчейну надає наступні переваги бухгалтерським службам: скорочення кількості помилок — при попаданні даних в блокчейн інтелектуальні контракти роблять багато облікових функцій автоматичними, зменшуючи ймовірність людської помилки; зниження витрат — блокчейн призведе до підвищення ефективності роботи бухгалтера та зменшення кількості помилок, що в середньостроковому періоді буде сприяти зниженню витрат на ведення бухгалтерського обліку та перевірку його коректності; зменшення ймовірності шахрайства — щоб змінити запис в блокчейні, необхідно зробити одну і ту ж зміну для всіх копіях розподіленої мережі в один і той же час, що практично майже неможливо; скорочення часу на аудит — за допомогою інтелектуальних контрактів можна автоматизувати багато функцій аудиту, а це скоротить час, необхідний аудитору для перегляду записів» [30, с. 34].

Таким чином, впровадження блокчейн-технологій відкриває нові можливості для вдосконалення цифровізації системи обліку, запровадження сучасних методів криптографічного захисту фінансових записів, підвищення продуктивності праці бухгалтерів, а також для суттєвого спрощення фінансових

операцій. У результаті це забезпечить вищий рівень ефективності та прозорості у здійсненні господарської діяльності суб'єкта підприємництва.

Далі розглянемо ключові аспекти впровадження блокчейн-рішень у систему обліку (рис. 3.1.).

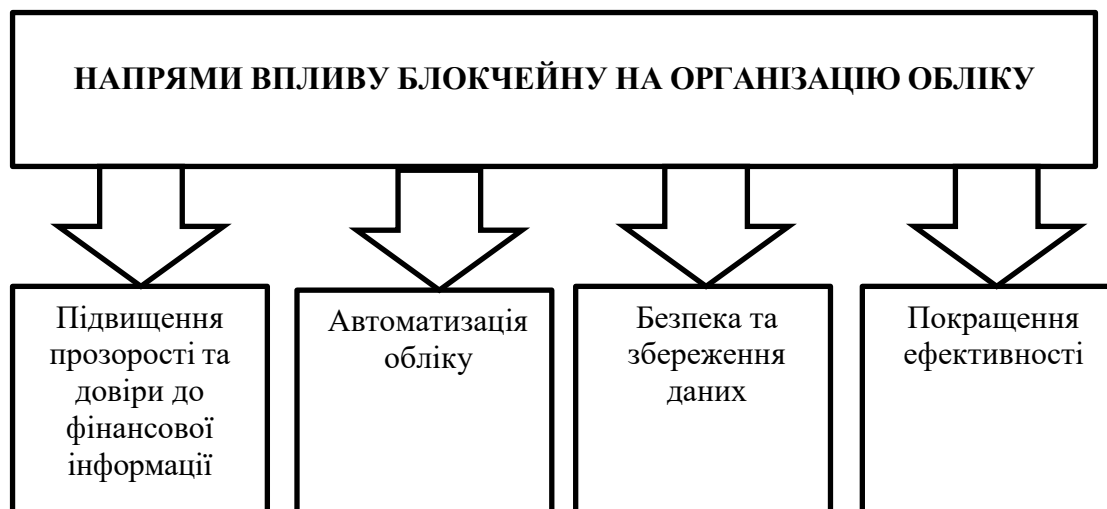

Рис. 3.1. «Напрями впливу блокчейну на організацію обліку» [8]

Таким чином можемо зробити висновок, що головною перевагою технології блокчейн виступає її незмінність: дані, внесені до розподіленого реєстру, не підлягають редагуванню чи видаленню. Така властивість блокчейну суттєво ускладнює можливість викривлення фінансової звітності суб'єкта підприємництва й водночас сприяє зростанню довіри до достовірності інформації, що відображається у обліковій системі.

Слід також зазначити, що блокчейн ґрунтується на особливому підході до обробки даних і не обов'язково має бути прив'язаний до фінансових платформ. Хоча криптовалюти залишаються одним із найвідоміших прикладів використання цієї технології, саме їх впровадження дозволило виявити як сильні сторони, так і вразливі місця блокчейну. Першим прикладом практичного застосування став Bitcoin. Ця технологія працює як децентралізована однорангова мережа, що дозволяє здійснювати транзакції без участі центрального посередника. Кожен вузол мережі бере участь у перевірці

транзакцій за допомогою криптографічних методів та смарт-контрактів. Верифіковані транзакції об'єднуються в блоки, які, з'єднуючись між собою, формують ланцюг записів - своєрідний цифровий журнал операцій, що може бути використаний як основа для облікової системи. Усі зміни щодо активів та їх вартості фіксуються автоматично, що унеможливорює підробку чи несанкціоноване редагування даних. Такий підхід забезпечує високу надійність та незмінність інформації, роблячи блокчейн ефективною альтернативою централізованим базам даних. Теоретично, як зазначають Скрипник С., Сливка Я. й Музиченко Т., ця система функціонує без потреби в єдиному сховищі або органі перевірки, що відкриває перспективи для створення децентралізованого бухгалтерського середовища з постійно зростаючим обсягом записів [31].

Звідси можна зробити висновок, що застосування технології блокчейн на практиці, дозволить знизити рівень витрат на ведення обліку, що у свою чергу дозволить компанії підвищити показники за результатами діяльності.

«Нижче представлено порівняльну таблицю ефективності традиційної бухгалтерії та блокчейн-обліку» [8] (табл.3.1).

Таблиця 3.1

«Порівняння ефективності традиційної бухгалтерії та блокчейн-обліку» [8]

Параметри	Традиційне ведення бухгалтерського обліку	Ведення облік на базі блокчейну
Час на обробку транзакцій	Декілька годин або днів	Миттєва фіксація у реєстрі
Людський фактор	Високий ризик помилок та корупції	Мінімальний вплив людського фактора
Вартість проведення аудиту	Висока через складність перевірки	Значно нижча завдяки прозорості даних
Доступ до фінансової інформації	Локальний, обмежений	Глобальний, децентралізований
Безпека даних	Уразливість до кібератак	Високий рівень захисту

Слід також відмітити, що в умовах нестабільності блокчейн демонструє суттєві переваги порівняно з класичними механізмами управління ризиками. Завдяки децентралізованій структурі, відкритості операцій і високому рівню

автономності ця технологія сприяє зміцненню довіри та забезпечує стабільність бізнес-процесів навіть за умов обмеженої ефективності традиційних інституцій. Окрім цього, попри наявні труднощі у впровадженні, блокчейн розглядається як перспективний інструмент для мінімізації ризиків суб'єкта господарювання.

Так, в умовах, коли нестабільність інституцій часто підриває довіру до традиційних рішень, блокчейн надає нові інструменти для підвищення надійності підприємницької діяльності. Завдяки своїй децентралізованій структурі ця технологія дає змогу зменшити залежність суб'єкта підприємництва від ненадійних посередників, забезпечуючи прозорість і стійкість процесів до зовнішніх впливів. Така особливість блокчейна є особливо важливою у сферах, де критично важливими є безпека даних, довіра до систем і швидкість реагування – зокрема у обліковій системі.

Разом з тим, у процесі впровадження блокчейн-технологій суб'єкти господарювання можуть стикатися із низкою викликів. Серед основних можна виокремити відсутність чіткої нормативної бази, яка б регулювала ведення обліку з використанням цієї технології; нестабільність енергопостачання та інтернет-з'єднання, що безпосередньо впливає на стабільний доступ до блокчейн-інфраструктури; відсутність висококваліфікованих фахівців, які мають застосовувати блокчейн у практиці бухгалтерського обліку та формуванні фінансової звітності суб'єкта підприємництва.

На нашу думку, у перспективі важливим кроком стане розроблення національних стандартів у цій сфері, що дозволить значно прискорити інтеграцію блокчейну в облікову практику.

Окрім цього відмітимо, що на даний час чинна нормативно-правова база не містить чітких визначень таких термінів, як «блокчейн», «смарт-контракт» та «криптовалюта». Така прогалина у законодавстві призводить до правової невизначеності й створює бар'єри для повноцінного застосування відповідних технологій. Крім того, як відмічають Юрченко О.А. та Савченко Р.В., «відсутність чітко встановлених норм щодо правового статусу цифрових активів ускладнює їх визнання об'єктами цивільних правовідносин» [8].

Враховуючи це, у таблиці 3.2 наведено зіставлення нормативних вимог, що регулюють традиційний бухгалтерський облік, із особливостями обліку господарських операцій із застосуванням технології блокчейн.

Таблиця 3.2

«Порівняння законодавчих вимог щодо ведення традиційного бухгалтерського обліку та обліку операцій на основі блокчейну» [8]

Параметри	Традиційний бухгалтерський облік	Бухгалтерський облік на основі блокчейну	Необхідні зміни в законодавстві
Форма зберігання даних	Паперова або електронна	Розподілений реєстр	Визначити правовий статус даних, що зберігаються в блокчейні
Підтвердження транзакцій	Підписи, печатки	Криптографічні підписи	Встановити порядок визнання електронного підпису як рівнозначного власноручному
Зберігання архівів	Централізовані архіви	Децентралізований зберігання в блокчейні	Визначити вимоги до зберігання архівів блокчейну
Аудит	Традиційні аудиторські процедури	Розвиток нових методів аудиту для блокчейн-систем	Розробити стандарти аудиту для <u>блокчейн-технологій</u>

Таким чином із відомостей, що відображені у таблиці бачимо, що для ефективного впровадження технології блокчейн в облікову практику суб'єктів господарювання потрібно сформулювати відповідне законодавче поле. У нормативних актах слід чітко давати визначення нових термінів, пов'язаних із блокчейном, а також потрібно внести зміни у чинні закони, підзаконні акти, постанови й стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням специфіки розвитку цифрових технологій.

Це, на думку Жидовська Н. М., Петришин Л. П. та Прокопишин О. С., «створить основу для юридичної легітимності дій у децентралізованому середовищі та забезпечить захист інтересів усіх учасників системи» [32].

Лише за умови наявності прозорості та однозначної нормативної бази країна зможе максимально використати можливості блокчейн-технологій для стимулювання економічного розвитку.

Окрім цього відмітимо, що варто погодитись із твердженням Скрипник С., Сливки Я. та Музиченко Т., що «основні ризики, що ускладнюють впровадження технології блокчейн у сферу бухгалтерського обліку, включають такі аспекти: перехід від традиційної моделі перевірки даних людиною до автоматизованого управління через програмний код може викликати скептицизм; безпека блокчейн-мережі значною мірою залежить від рівня її захищеності від хакерських атак і витоку конфіденційної інформації; інтеграція блокчейну з традиційними бухгалтерськими системами може бути складною, особливо за умов недостатньої технологічної інфраструктури, що може призвести до значних витрат на модернізацію; технологічні інновації часто випереджають розвиток законодавчої бази; ефективність блокчейну значною мірою залежить від кількості його користувачів; автоматизація облікових процесів зменшує потребу в персоналі» [31].

Щодо впровадження блокчейн-технологій в обліку, то Ярощук О. й Белова І. зазначають, що «прикладом впров може слугувати така система, як Request, можливості і сфери застосування якої широкі і цікаві» [30]. Переваги даної системи, як зазначають науковці, «численні: від онлайн-платежів і виставлення рахунків до ведення бухгалтерського обліку і аудиту, не забуваючи про можливі додатки для Інтернету речей (Internet of things)» [30].

Система «Request» виступає як єдине джерело даних для облікових систем. Рахунок фіксується не в двох окремих облікових базах, а в одній спільній універсальній книзі. Таким чином, «Request» функціонує як загальна бухгалтерська книга для рахунків, інтегрованих із бухгалтерським програмним забезпеченням. У разі скасування запиту обидві системи автоматично оновлюють інформацію, усуваючи потребу в ручній перевірці банківських рахунків. Стан оплати запиту - оплачений він чи ще очікує на оплату - надходить миттєво.

Отже, у сучасних економічних умовах дедалі більшу роль відіграють інформаційні технології, тоді як система обліку поступово зміщується у бік управління та створення довгострокової цінності бізнесу. У цьому світлі

блокчейн розглядається як рушійна сила трансформацій, яка здатна змінити підхід до обліку – з традиційного інструмента фіксації даних на динамічну платформу управлінських рішень, побудовану на принципах прозорості й достовірності. Впровадження блокчейн-технологій у облік може суттєво підвищити довіру до облікової інформації, зміцнити сталість бізнесу та покращити управлінську ефективність. Водночас така трансформація потребує кардинального оновлення інформаційно-технічної бази та підготовки компетентних фахівців, здатних працювати в нових цифрових умовах.

Субекти підприємництва можуть ефективно впроваджувати блокчейн, застосовуючи смартконтракти, децентралізацію процесів, створення партнерств і консорціумів, а також організовуючи навчання персоналу. Такі підходи допомагають адаптувати технологію до потреб бізнесу та підвищити його стійкість. Водночас використання блокчейну супроводжується певними викликами, серед яких технічна складність, регуляторні обмеження, значні фінансові витрати, кіберзагрози і проблеми масштабованості. Для їх подолання важливо налагодити співпрацю з регуляторними органами та інвестувати у розвиток професійних навичок. Блокчейн відкриває можливості для створення більш стійких бізнес-моделей, особливо у країнах із недостатньо розвинутими інституційними механізмами, та може стати вагомим конкурентним перевагою. Поєднання блокчейн-технологій із стратегічним управлінням формує ефективний інструмент для мінімізації підприємницьких ризиків в умовах інституційної нестабільності. У довгостроковій перспективі це сприятиме трансформації бізнес-екосистеми, зміцнюючи довіру і незалежність суб'єктів підприємництва. Для повнішого розуміння ефективності блокчейну необхідно дослідити вплив змін у законодавчому регулюванні на процес впровадження технології та розробити комбіновані підходи, що поєднують традиційні й інноваційні методи управління ризиками.

3.2. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України

В умовах інтенсивного розвитку цифрових технологій дедалі більше компаній обирають хмарні сервіси для організації бухгалтерського обліку. Такі рішення дають змогу автоматизувати процеси збору, обробки й зберігання облікових даних, що забезпечує суб'єктам господарювання низку переваг. Використання хмарних технологій в організації обліку, як відмічає Кушина О.О., сприяє підвищенню ефективності фінансового менеджменту та покращенню взаємодії з органами державного контролю, зокрема податковою службою [33].

«Впровадження хмарних технологій в облікові процеси постає не лише як технологічна інновація, а як комплексна зміна парадигми управління обліковими даними, що безпосередньо впливає на ефективність функціонування підприємств, прозорість фінансової звітності та можливості управлінського контролю» [34].

Ключовою перевагою хмарних технологій є забезпечення віддаленого доступу до інформації з будь-якого пристрою, що має підключення до інтернету. Це особливо актуально для компаній з географічно розподіленою структурою або тих, що здійснюють міжнародну діяльність. Завдяки цьому працівники компанії можуть дистанційно, у режимі реального часу, переглядати фінансову звітність, контролювати зобов'язання та ухвалювати відповідні рішення.

Окрім цього, як відмічають Михайловина С.О., Матрос О.М. та Поліщук О.М., «автоматичне оновлення програмного забезпечення в хмарних системах дозволяє підприємствам уникати витрат, пов'язаних із модернізацією локальних серверів та підтримкою програмних продуктів у відповідності до чинного податкового законодавства» [35].

«Інтеграція хмарних облікових платформ із модулями управлінського

обліку, бюджетування, логістики чи HRM-системами (Human Resource Management) дозволяє створити єдиний інформаційний простір, де бухгалтерський облік виступає не лише як інструмент фіксації фактів господарської діяльності, а як активний учасник формування управлінських рішень» [36, с. 31].

З допомогою цих технологій, як відмічають М. Андроні та Л.Іонеску «забезпечується цілісність даних, скорочуються часові лаги між обліком і управлінням, а також посилюється контроль за фінансовими потоками в режимі реального часу» [36, с. 31].

Важливою перевагою хмарних сервісів є їхня здатність до взаємодії з державними платформами податкового обліку. В умовах активного розвитку електронних сервісів звітування в Україні, хмарні бухгалтерські програми значно спрощують подання податкової документації, знижуючи ризики помилок під час складання звітів. Окрім цього, «програмні рішення на основі хмарних технологій можуть синхронізуватися з банківськими системами, що дозволяє підприємствам швидко та безпомилково здійснювати розрахунки з бюджетом і контролювати податкові платежі» [38].

Щодо впровадження хмарних технологій, то Любимов М. О. та Кулик В. А. зазначають, що «залежно від технічних потреб компанії, хмарні сервіси впроваджуються у форматі IaaS (інфраструктура як послуга), PaaS (платформа як послуга) або SaaS (програмне забезпечення як послуга): від повного управління інфраструктурою до використання готових модулів бухгалтерії, фінансового аналізу та документообігу» [39, с. 42]. Такі моделі, на думку вчених, полегшують процес масштабування, скорочують потребу у витратах на локальну IT-інфраструктуру та гарантують безперешкодний доступ до сервісів незалежно від географічного розташування користувача [39, с. 42].

Слід також відмітити, що на практиці впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік компаній здійснюється в умовах неповного та недостатньо адаптованого нормативно-правового поля. Існуюча законодавча база здебільшого базується на загальних положеннях, які не враховують

особливості функціонування віддалених цифрових платформ, що використовуються для ведення облікових процесів.

Так Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [41], як відмічають Шеверя Я. В., Яцко М. В. та Мельянкova, Л. В., «визначає лише загальні вимоги до ведення обліку, зберігання документів і форми звітності, але не містить положень щодо дозволеності або регламентування використання хмарних сервісів як технічного середовища для фіксації та архівації облікової інформації» [34] (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

«Нормативно-правові акти у сфері хмарного обліку та основні проблеми їх застосування в Україні» [34]

Компонент регулювання	Нормативно-правовий акт	Практичні проблеми у хмарному середовищі
«Бухгалтерський облік і зберігання документів» [34]	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [41]	«Відсутність чітких норм щодо допустимості зберігання облікових даних у хмарі» [34]
«Електронні документи та підписи» [34]	Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [42]; Закон України «Про електронні довірчі послуги» [43]	«Не всі хмарні системи мають сумісність з КЕПом, що ускладнює юридичну значущість» [34]
«Захист персональних даних» [34]	Закон України «Про захист персональних даних» [44]	«Недостатнє регламентування транснаціонального зберігання фінансових даних» [34]
«Податкове адміністрування» [34]	«Податковий кодекс України» [45]; Наказ Мінфіну № 987 «Про затвердження форм податкової звітності» [46]	«Проблеми інтеграції хмарних сервісів із системами ДПС та форматами обміну даними» [34]
«Інформаційна безпека та IT-інфраструктура» [34]	Закон України «Про інформацію» [47]; Закон України «Про кібербезпеку» [48]	«Відсутність обов'язкової сертифікації хмарних провайдерів за стандартами безпеки» [34]
«Міжнародні стандарти фінансової звітності» [34]	IFRS [49], ISO/IEC 27001:2013 [50]	«Часткова невідповідність українських ІС вимогам до безпеки та прозорості даних» [34]

Із даних таблиці бачимо, що в Україні відсутні нормативні акти, які

визнавали б хмарні платформи як повноцінне середовище для ведення обліку, що породжує юридичну невизначеність для суб'єктів господарювання. Навіть у разі використання цифрового підпису в таких системах, податкові інспектори під час перевірок можуть ставити під сумнів автентичність або належне збереження документів, якщо система не відповідає вимогам сертифікації кваліфікованого електронного підпису (КЕП) згідно з чинним законодавством України. Це, як відімбає Шеверя Я. В., Яцко М. В. Та Мельянкора Л. В. «спонукає підприємства або дублювати зберігання в локальних архівах, або додатково інтегрувати хмарні системи з сертифікованими сервісами електронного цифрового підпису (ЕЦП), зокрема через сервіси Акредитованого центру сертифікації ключів Україна або Інформаційно-довідкового департаменту Державної податкової служби» [34].

Слід погодитись із твердженням Баланюк І. та Кузьмін Т., що «разом із можливостями існують і певні ризики у використанні хмарних технологій, а саме: безпека даних; відмова мережі та доступу до даних; недостатня захищеність прав доступу; легальні питання» [52].

Зазначені ризики можуть проявлятися з різною інтенсивністю залежно від галузевої специфіки суб'єкта підприємництва. Особливо відчутним їх вплив є для компаній, діяльність яких тісно пов'язана з цифровими технологіями. У таких випадках ризики стають більш вагомими, оскільки цифрова трансформація безпосередньо впливає на структуру роботи персоналу, способи обробки інформації та управління внутрішніми процесами. Таким суб'єкта господарювання, зокрема тим, що функціонують у сфері ІТ, притаманні специфічні ризики, пов'язані з особливостями цифрового середовища.

Щодо застосування хмарних технологій в Європі, Шиш А. М. зазначає, що вони «характеризуються декількома ключовими особливостями, які відрізняють їх не застосування від інших регіонів, включаючи Україну» [53].

Європейський ринок хмарних рішень перебуває на вищому етапі розвитку, що зумовлено значною технологічною інтеграцією та високим рівнем інноваційності. Багато європейських компаній активно впроваджують хмарні

сервіси для автоматизації облікових процесів, покращення якості обробки фінансових даних та використання сучасних аналітичних інструментів.

Регуляторна політика ЄС створює сприятливі умови для підвищення продуктивності та оптимізації витрат у сфері бізнесу. Водночас, на підприємства покладено суворі вимоги до безпеки та захисту інформації, зокрема у зв'язку з дотриманням норм Загального регламенту захисту даних (GDPR), який зобов'язує постачальників хмарних послуг забезпечувати високий рівень конфіденційності.

Ще однією специфікою є орієнтація на МСФЗ (IFRS), що зумовлено активною участю західноєвропейських компаній у глобальних ринках. Це вимагає від хмарних платформ здатності до налаштування відповідно до різних облікових систем і стандартів. Також помітна тенденція до впровадження рішень, які відповідають принципам екологічної сталості та корпоративної соціальної відповідальності, що додатково впливає на вибір цифрових інструментів для бізнесу.

Таким чином, впровадження хмарних технологій відіграє ключову роль у трансформації обліку на підприємствах. Вони сприяють підвищенню ефективності облікових операцій, гарантують належний рівень захисту даних, полегшують комунікацію з податковими службами та дозволяють зменшити витрати, пов'язані з бухгалтерським обслуговуванням. Попри певні труднощі, що можуть виникати під час їх інтеграції, застосування хмарних технологій у сфері організації обліку поступово перетворюється на сталу практику, яка посилює прозорість та оптимізує податкові процеси в умовах цифровізації економіки. Серед перешкод до впровадження хмарних технологій виокремлено такі: відсутність правового регулювання, недостатній рівень відповідності систем вимогам з кібербезпеки, низький рівень цифрової грамотності працівників, а також слабка інтеграція з державними інформаційними платформами. Сукупність цих факторів гальмує широке впровадження хмарних технологій у сфері бухгалтерського обліку.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження організації обліку в умовах розвитку глобальних технологій зроблено наступні висновки:

1. На сучасному етапі цифровізація організації обліку виступає ключовим чинником забезпечення ефективного функціонування та розвитку компанії. Інтеграція цифрових рішень у систему обліку створює передумови для оперативного доступу до актуальної інформації, що, у свою чергу, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Використання цифрових технологій підвищує прозорість облікових операцій, сприяє зниженню рівня ризиків та дозволяє більш ефективно управляти ресурсами компанії.

2. Встановлено, що у сучасних умовах цифровізація спрямована на підвищення продуктивності облікової системи за рахунок скорочення часу обробки інформації, зменшення кількості помилок, підвищення точності обробки даних, а також забезпечення можливості доступу до інформації у режимі реального часу. Це сприяє покращенню комунікації, дозволяє працівникам компанії самостійно одержувати потрібні відомості та відкриває можливість для віддаленої роботи як персоналу, так і клієнтів, що в свою чергу гарантує безперервність бухгалтерських процесів.

3. Цифрові системи обліку створюють сприятливі умови для інтеграції з іншими функціональними підрозділами суб'єкта підприємництва. Завдяки налагодженій взаємодії з відділами виробництва, збуту та управління персоналом, облікова система може оперативно отримувати доступ до ключової інформації з усіх частин організаційної структури компанії. Така інтеграція забезпечує ширші можливості для аналітичної обробки даних і постійного моніторингу, що, у свою чергу, сприяє більш ефективному управлінню фірмою. Реалізація запропонованої схеми організації обліку створює передумови для підвищення ефективності управління суб'єктом підприємництва. Крім того, забезпечується посилення контролю за витратами, що, у свою чергу, дозволяє оптимізувати використання ресурсного потенціалу компанії та створює підґрунтя для стратегічного розвитку господарської

діяльності..

4. Під час впровадження цифрових технологій доцільно орієнтуватися на такі ключові характеристики: функціональна повнота - система має охоплювати основні напрямки діяльності компанії: податковий, бухгалтерський та кадровий облік, управління виробничими процесами, фінансами, логістикою, збутом , взаємодією з клієнтами тощо; інтеграційний потенціал - система повинна забезпечувати взаємодію з іншими сервісами, такими як клієнт-банки, ПРРО, касові апарати, системи електронного документообігу (наприклад, Вчасно, М.Е.Дос); гнучкість налаштувань - можливість адаптувати функціонал під індивідуальні вимоги компанії; масштабованість - здатність адаптуватися до різних масштабів бізнесу: від малого підприємства до великої компанії; технічна підтримка - наявність сервісу супроводу, що гарантує своєчасні оновлення та відповідність чинним нормативно-правовим актам; модульна структура - можливість поетапного впровадження додаткових функцій шляхом підключення окремих модулів; аналітичний інструментарій - наявність засобів збору, обробки та візуалізації даних для ефективного прийняття управлінських рішень; мобільність - доступ до системи з будь-якого місця через мобільні пристрої або хмарні рішення, що забезпечує безперервність бізнес-процесів.

5. У процесі цифрової трансформації бухгалтерського обліку на підприємствах України одним із найважливіших інструментів є використання спеціалізованих програмних продуктів. Серед найбільш популярних рішень особливе місце займає Business Automation Software (BAS) - універсальна платформа, яка забезпечує комплексну автоматизацію господарської діяльності суб'єкта підприємництва незалежно від його розміру чи сфери діяльності. BAS – це не лише інструмент автоматизації обліку, а й потужна платформа для підтримки стратегічного розвитку фірми, що поєднує точність, гнучкість і адаптивність до сучасних умов.

6. З'ясовано, що процес цифрової трансформації обліку стикається з низкою проблем, серед яких ключовими є недостатній рівень обізнаності та зацікавленості керівництва компанії у впровадженні цифрових технологій. Це

призводить до розриву між впровадженням діджитал-рішень і стратегічними орієнтирами фірми, а сам процес переходу до цифрових інструментів, зазвичай, здійснюється без чітко визначеної структури та плану дій. Окрім цього, виникає потреба у постійному підвищенні цифрової грамотності персоналу, модернізації технічної інфраструктури, а також узгодженні стратегії цифрового управління з напрямками автоматизації обліку. Відповідно, у підходах до цифровізації фіксується подвійність: з одного боку – висока ефективність, з іншого – потреба в адаптації до викликів цифрового середовища.

7. У сфері оподаткування процес цифровізації відбувається особливо динамічно, що найбільш помітно у взаємодії між податковими органами та платниками податків. Запровадження електронного кабінету, можливість онлайн-реєстрації, подання звітності та сплати податків значно підвищили рівень зручності й оперативності обслуговування. Водночас існуючі сервіси потребують подальшого вдосконалення, зокрема щодо функціональних можливостей, захисту персональних даних та користувацького інтерфейсу. Окрему увагу слід звернути на електронну систему адміністрування ПДВ, яка, хоча й покликана запобігати шахрайству, на практиці супроводжується рядом ускладнень – надмірною зарегульованістю процедур та високою ймовірністю безпідставного блокування податкових накладних. Такі недоліки створюють додаткове навантаження на бізнес-середовище та підривають довіру до податкової системи в цілому.

8. Одним із найефективніших інструментів цифрової трансформації організації обліку є технологія блокчейн, яка останнім часом демонструє динамічний розвиток. Вона дає змогу фіксувати інформацію щодо фінансових транзакцій, правових зобов'язань, майнових прав, забезпечує верифікованість даних та їх доступність для перевірки й високий рівень захищеності від несанкціонованих змін чи підробки. На сьогодні окремі аспекти цієї технології вже впроваджуються як у державному секторі, так і у великих корпораціях.

9. Головною перевагою технології блокчейн виступає її незмінність: дані, внесені до розподіленого реєстру, не підлягають редагуванню чи

видаленню. Така властивість блокчейну суттєво ускладнює можливість викривлення фінансової звітності суб'єкта підприємництва й водночас сприяє зростанню довіри до достовірності інформації, що відображається у обліковій системі. Водночас з'ясовано, що для впровадження технології блокчейн в облікову практику суб'єктів господарювання потрібно сформулювати відповідне законодавче поле. У нормативних актах слід чітко давати визначення нових термінів, пов'язаних із блокчейном, а також потрібно внести зміни у чинні закони, підзаконні акти, постанови й стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням специфіки розвитку цифрових технологій.

10. Встановлено, що впровадження хмарних технологій відіграє ключову роль у трансформації обліку на підприємствах. Вони сприяють підвищенню ефективності облікових операцій, гарантують належний рівень захисту даних, полегшують комунікацію з податковими службами та дозволяють зменшити витрати, пов'язані з бухгалтерським обслуговуванням. Попри певні труднощі, що можуть виникати під час їх інтеграції, застосування хмарних технологій у сфері організації обліку поступово перетворюється на сталу практику, яка посилює прозорість та оптимізує податкові процеси в умовах цифровізації економіки.

11. Окреслено пріоритетні напрями вдосконалення підходів до впровадження блокчейн та хмарних технологій у систему обліку, зокрема розробку нормативної бази, підвищення цифрової грамотності персоналу, посилення кібербезпеки, а також розвиток міжсекторної співпраці.

12. Для удосконалення підходів до впровадження блокчейн та хмарних технологій у облікові процеси потрібно: 1) розробка та впровадження нормативної бази, що чітко регламентує використання блокчейн і хмарних технологій в бухгалтерському обліку, зокрема визначення статусу електронних документів та цифрових підписів; 2) підвищення кваліфікації спеціалістів, зокрема бухгалтерів і IT-фахівців, через спеціалізовані навчальні програми та тренінги з цифрових технологій в обліку; 3) інтеграція блокчейн-систем з існуючими обліковими платформами для забезпечення безперервності даних і

спрощення процесів звірки та аудиту; 4) забезпечення кібербезпеки при впровадженні хмарних технологій, включаючи використання сучасних методів шифрування, аутентифікації та контролю доступу; 5) розвиток партнерств між бізнесом, ІТ-компаніями та регуляторами для створення адаптивних і гнучких рішень, які враховують потреби різних галузей і масштаби підприємств; 6) Впровадження пілотних проектів і поступове масштабування, що дозволить виявити потенційні проблеми на ранніх етапах та адаптувати технології до специфіки діяльності підприємств; 7) акцент на створенні відкритих платформ та стандартів, які сприятимуть сумісності різних систем та обміну даними в рамках державних і комерційних структур.

13. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що впровадження глобальних цифрових технологій суттєво трансформує традиційні підходи до організації бухгалтерського обліку. Запропоновані у роботі висновки та практичні рекомендації можуть бути використані підприємствами для розробки ефективної стратегії цифрової трансформації, що відповідатиме сучасним викликам і сприятиме підвищенню прозорості, ефективності та інноваційності облікових систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лемішовська О., Лінинська В. Бухгалтерський облік в умовах впровадження інформаційних технологій і систем. *Економіка та суспільство*. № 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-23>
2. Sage research. URL: <https://www.sage.com/en-gb/news/press-releases/2019/05/sage-research-revealsaccountants-beliefs-of-cultural-shift-in-accountancyprofession>.
3. Багрий К. Л. Основні тенденції розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Економічні науки. 2024. № 4(92). С. 31-49. DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-2.94.03>.
4. Єршова О. Л., Одноволик В. І. Комп'ютерні технології обліку та звітності для малого і середнього бізнесу в Україні: перспективи застосування в умовах цифрової економіки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 131-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2019_3_14
5. Кравченко І. Перспективи впровадження інструментів цифрової економіки в систему статистичного аналізу, бухгалтерського обліку та аудиту. *Облік і фінанси*. 2022. № 3. С. 12-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2022_3_4
6. Яструбський М. Я. Теорія і практика бухгалтерського обліку в період цифрової економіки. *Сучасні питання економіки і права*. 2020. Вип. 1. С. 187-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sper_2020_1_23
7. Кащена Н. Б., Нестеренко І. В. Цифровізація та екологізація інноваційного розвитку бізнесу: маркетингові аспекти повоєнного відновлення. *Маркетинг у підприємництві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри: колективна монографія*. Львів. 2023. С. 482-504. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/31522>

8. Юрченко О.А., Савченко Р.В. Роль і місце блокчейн-технологій для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. *Економічний простір*. 2025. № 198. С. 269-274.
9. Андрусак В. М., Хорошилова І. О., Смірнова, Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку і аудиту в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>
10. Кононенко Л., Коваль С. Організація обліку в малих агропідприємствах у контексті цифровізації: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-10>
11. Пилипенко А. А., Тирінов А. В. Системна парадигма організації бухгалтерського обліку в умовах четвертої промислової революції. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 92–99. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-92-99>
12. Малецька О.І., Гнатишин Л.Б. Прокопишин О.С. Вплив діджиталізації на систему обліку, звітності та оподаткування. *Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми*. 2025. № 4. С. 1-10.
13. Талах Т., Голячук Н. Цифровізація обліку для забезпечення ефективного розвитку бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12>
14. Гнатська Т. М., Яковенко А. О., Златова М. Г. Особливості використання штучного інтелекту для потреб бухгалтерського обліку та управління підприємством. *Economic Bulletin of the Black Sea Littoral*. 2024, Issue 5. С. 3-19.
15. Грицай О., Папіш В. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. (61). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88>.
16. Співак С., Панчишин Д., Скочиляс М., Яремчук К. Діджиталізація процесів бухгалтерського обліку. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. № 2 (25). С. 113–119.

17. Пелех У., Тенюх З. Вплив цифровізації на облік і звітність підприємства: переваги, виклики та стратегії впровадження. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024 С. 419-424.
18. Пуцентейло П.Р., Довбуш А.В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4 (87) С. 140-151.
19. Онешко С. В., Дроздова О. Г., Іванова Н. А. Щодо зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та аудиту в Україні. *Академічні візії*. 2023. № 21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/446>
20. Цюцяк А. Л., Цюцяк І.Л., Цюцяк В.І. Цифровізація податкової системи: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. Т. : ТНТУ, 2023. Том 83. № 4. С. 48–55.
21. Кузьменко О. П., Ілляшенко О. В., Косата І. А. Інноваційні рішення для автоматизації бухгалтерського обліку в малому та середньому бізнесі України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14979984>
22. Багрій К. Л., Гудима О. В., Шебештень Е. Г. Трансформація системи обліку та оподаткування в Україні в умовах цифровізації економіки. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249162>
23. Марченко Л. Діджиталізація системи податкового адміністрування в Україні з урахуванням досвіду розвинутих країн світу. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32, № 4. С. 196–199.
24. Ткачук Н. Діджиталізація фінансово-економічної сфери в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. Т. 3, № 31. С. 18–28.
25. Бурашнікова О. Міжнародний досвід цифровізації в податковій сфері. *Humanities Studies*. 2023. № 14 (91). DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2023->

14-91-17.

26. Плікус І., Жукова Т., Осадча О. Модель професії бухгалтер в епоху цифрових трансформацій: ключові напрями компетентностей бухгалтера. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 1(12). С. 200–205. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/72623>

27. Gökten S., Özdoğan B. The Doors Are Opening for the New Pedigree: A Futuristic View for the Effects of Blockchain Technology on Accounting Applications. *Digital Business Strategies in Blockchain Ecosystems Transformational Design and Future of Global Business*. Springer International Publishing, 2020. P. 425-438.

28. Дубініна М. В., Сирцева С. В., Буганов О. В., Тусова Н. О. Blockchain-технологія як засіб трансформації бухгалтерського обліку. *Modern Economics*. 2018. № 12. С. 75-80.

29. Пантелєєва Н. М. Інформаційна технологія Блокчейн у системі управління державними фінансами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2018. Вип. 1(51). С. 363- 369.

30. Ярощук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Випуск 3-4. С. 28-44

31. Скрипник С., Сливка Я., Музиченко Т. (2024). Блокчейн-технології в бухгалтерії: нові підходи до забезпечення прозорості та надійності фінансової звітності. *Економіка та суспільство*, Вип. 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4556/4499>.

32. Жидовська Н. М., Петришин Л. П., Прокопишин, О. С. Ефективність впровадження блокчейн-технологій у системі оподаткування суб'єктів господарювання. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15228009>

33. Кушина О.О. Використання хмарних сервісів: облік та податки. *Uteka*. 2024. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost->

10-ispolzovanie-oblachnyxservisov-uchet-i-nalogi.

34. Шеверя Я. В., Яцко М. В., Мельянова Л. В. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15302198>

35. Михайловина С.О., Матрос О.М., Поліщук О.М. «Хмарні» технології як важливий аспект розвитку системи бухгалтерського обліку та оподаткування. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. 8. С. 56-71. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/88.pdf

36. Andronie M., Ionescu L. The influence of cloud technology in transforming accounting practices. *Annals of Spiru Haret University. Economic Series*. 2019. Vol. 19, № 4. P. 27–34. URL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=819907>

37. Демченко Т. Особливості та проблеми обліку торгівельних підприємств в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-109>

38. Герасименко Ю.В. Облік бізнесу у хмарі: варто чи ні. *Cityhost*. 2022. <https://cityhost.ua/uk/blog/uchet-biznesa-v-oblake-stoit-ili-net.html>.

39. Любимов М. О., Кулик В. А. Можливості, загрози та перспективи використання "хмарних" технологій у бухгалтерському обліку. *Науковий вісник ПУЕТ. Серія "Економічні науки"*. 2019. № 2. С. 40–46. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13736/1/1560-2415-1-PB.pdf>.

40. Янчишин В. Діджиталізація обліку діяльності автотранспортних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-75>

41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

42. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

851-15.

43. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.

44. Про захист персональних даних: Закон України від 1 черв. 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

45. Податковий кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

46. Про затвердження форм податкової звітності, що подається платниками податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 31 груд. 2022 р. № 987. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-23>.

47. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

48. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>

49. International Financial Reporting Standards (IFRS). IFRS: website. 2025. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/>.

50. ISO/IEC 27001:2013 – Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security management systems – Requirements. International Organization for Standardization: website. 2025. URL: <https://www.iso.org/standard/54534.html>.

51. Березний О. В. Роль хмарних технологій в організації безперервного обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2 (108). С. 78–83. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-78-83](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-78-83)

52. Баланюк І., Кузьмін Т. Основні можливості та ризики застосування цифрових хмарних технологій в обліку. URL: https://bati.nubip.edu.ua/Doc/Conference/Conf_2024-04-10/Bati_Work_10-04-2024.pdf#page=20

53. Шиш А. М. Хмарні технології у бухгалтерському обліку та

фінансовому аналізі в Україні: аналіз відмінностей та стратегії адаптації до місцевого контексту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 2. URL: <https://doi.org/10.57125/econp.2024.01.29.02>

54. Фаріон В., Фаріон Т. Роль облікової інформації в системі управління банком. *Журнал європейської економіки*. 2013. Том 12. № 1. С.96–108.

55. Задорожний З.-М. В., Крупка Я. Д., Омецінська І. Я. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 320 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5793/1/Kontseptsia_rorvytku_buhgalterskogo_obliku-2015.pdf

56. Крупка Я. Д., Фаріон В.Я Облік як основа контролю витрат за місцями їх виникнення та сферами. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції* : зб. наук. праць. 2010. № 4. С. 168-179.

57. Задорожний З.-М. В., Крупка Я. Д., Омецінська І. Я. Стан і перспективи розвитку вітчизняної системи обліку. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 294 с.

58. Pochynok N.V., Muravskyi V.V., Farion V.V. Implementation of electronic communications in accounting of public procurement. *Technology Audit and Production Reserves*, 2021, 4(60), 6–10. URL: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.238858>.

59. Муравський В., Починок Н., Фаріон В. Класифікація кіберризиків у бухгалтерському обліку. *Вісник Економіки*. 2021. Вип. 2. С. 129–144. DOI:<https://doi.org/10.35774/visnyk2021.02.129>.